

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

Кафедра політології та журналістики

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни
«ГАЗЕТНО-ЖУРНАЛЬНЕ ВИРОБНИЦТВО»
на тему
«Концепція та дизайн-макет краєзнавчого журналу “Етнічна межа”»

Виконала:
студентка
Садуллаєва Діана Кенжаївна
Група С -9-23-Б1Жр (4.0д)

Перевірила
кандидат філологічних наук,
професор кафедри політології
та журналістики Г. Я. Холод

Київ 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. КРАЄЗНАВЧІ ЖУРНАЛИ ПЕРІОДИКА: СУЧАСНИЙ СТАН.....	7
1.1. Сучасні краєзнавчі українські «Краєзнавство», «Локальна історія» й зарубіжні «Osorya», «Kultura wsi» журнали: специфіка контенту й жанрової системи.....	7
1. 2. Дизайн-макети сучасних краєзнавчих українських «Краєзнавство», «Локальна історія» і зарубіжних «Osorya», «Kultura wsi» журналів: порівняльний аспект.....	13
Висновки до розділу 1.....	17
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ Й ДИЗАЙН-МАКЕТА ЖУРНАЛУ «ЕТНІЧНА МЕЖА».....	19
2.1. Концепція медіапродукту.....	19
2.2. Текстовий і зображальний контенти медіапродукту.....	20
2.3. Композиція й заголовки медіапродукту.....	23
2.4. Колористика й шрифти медіапродукту.....	24
Висновки до розділу 2.....	25
РОЗДІЛ 3. АПРОБАЦІЯ ДИЗАЙН-МАКЕТА ЖУРНАЛУ «ЕТНІЧНА МЕЖА».....	27
3.1. Відеопрезентація дизайн-макета медіапродукту й опитувальник для споживачів медіапродукту.....	27
3.2. Результати опитування фокус-групи.....	28
3.3. Рекомендації щодо вдосконалення медіапродукту.....	39
Висновки до розділу 3.....	40
ВИСНОВКИ.....	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	43
ДОДАТКИ.....	44
Додаток А.....	44
Додаток Б.....	44
Додаток В.....	45
Додаток Г.....	45
Додаток Ґ.....	46

Додаток Д.....	51
Додаток Е.....	53
Додаток Є.....	95
Додаток Ж.....	96
Додаток З.....	97
Додаток И.....	98
Додаток І.....	99
Додаток Ї.....	100
Додаток Й.....	101
Додаток К.....	102
Додаток Л.....	103
Додаток М.....	104
Додаток Н.....	105
Додаток О.....	106

ВСТУП

Сучасний світ стрімко змінюється, проте саме зараз ми усвідомлюємо, наскільки важливо зберігати та розповідати про власну культурну спадщину. Подорожуючи рідною країною, ми не лише милуємося мальовничими краєвидами, а й відкриваємо для себе історію, традиції та унікальність українських регіонів.

У добу, коли технології дають нам безмежні можливості для спілкування та обміну інформацією, знання власної культури, історії та традицій залишається основою для розуміння того, хто ми є як народ. Тема стає все більш важливою, адже зростає потреба пізнавати та цінувати свою країну. Те, наскільки ми знаємо свою історію та культуру, суттєво впливає на наше світосприйняття та ставлення до рідної землі.

Кожне українське село, містечко чи забутий куточок зберігає унікальні історії, традиції та спогади, які формують нашу спільну пам'ять. Проте сьогодні ці скарби часто залишаються непоміченими, затьмарені популярними туристичними маршрутами та закордонними подорожами.

Актуальність теми полягає у зростаючій потребі розширення національної свідомості та систематизації підходів до висвітлення регіональної краєзнавчої спадщини. Рівень освіченості, вихованості, знання та розуміння світового й вітчизняного історичного досвіду суттєво впливають на світогляд людини та її ставлення до власного культурного коріння.

Мета дослідження – створити відповідно до розробленої концепції дизайн-макет журналу «Етнічна межа», визначити його специфіку згідно з вимогами, зазначеними в пояснювальній записці, здійснити апробацію медіапродукту.

Для досягнення мети дослідження необхідно виконати такі **завдання**:

1) проаналізувати специфіку краєзнавчих сучасних українських «Краєзнавство», «Локальна історія» і зарубіжних «Osorya», «Kultura wsi» журналів;

- 2) розглянути дизайн-макети українських «Краєзнавство», «Локальна історія» і зарубіжних «Osorya», «Kultura wsi» краєзнавчих журналів;
- 3) сформулювати власну концепцію журналу «Етнічна межа»;
- 4) розробити текстовий і зображальний контент медіапродукту «Етнічна межа»;
- 5) розробити композицію й заголовки для журналу «Етнічна межа»;
- 6) оформити колористику й шрифти в краєзнавчому журналі «Етнічна межа»;
- 7) створити та представити дизайн-макет медіапродукту «Етнічна межа»;
- 8) провести опитування фокус-групи щодо медіапродукту «Етнічна межа»;
- 9) сформулювати рекомендації щодо вдосконалення краєзнавчого журналу «Етнічна межа».

Об'єкт дослідження – краєзнавчий журнал «Етнічна межа».

Предмет – композиція та дизайн-макет краєзнавчого журналу «Етнічна межа».

Методи – описовий метод, аналіз, синтез, узагальнення, опитування, порівняльний метод. **Описовий метод** використовувався для загальної характеристики чотирьох журналів двох українських: «Краєзнавство», «Локальна історія» і двох зарубіжних: «Kultura wsi», «Osorya» визначення їхньої тематики, специфіки контенту, жанрової системи та основних рубрик. **Аналіз** передбачав детальний розгляд складових видань: обкладинки, рубрик, жанрової системи, обсягу матеріалів, специфіка контенту. **Порівняльний метод** застосовувався для зіставлення досліджуваних журналів в таблиці. **Метод синтезу** застосовано для формування концепції краєзнавчого журналу «Етнічна межа». **Метод узагальнення** було використано для підсумкових висновків. З метою з'ясування особливостей сприйняття медіапродукту «Етнічна межа» було використано **метод опитування** респондентів. Такий підхід дав змогу отримати безпосередні оцінки та відгуки цільової аудиторії.

Структура курсової роботи побудована з вступу, трьох розділів з підрозділами, висновків та списком використаної літератури з 9 джерел. Основна частина налічує 43 сторінок, додатки 63 сторінки, що в сумі складає 106 сторінки.

РОЗДІЛ 1. КРАЄЗНАВЧІ ЖУРНАЛИ: СУЧАСНИЙ СТАН

1.1. Сучасні краєзнавчі українські «Краєзнавство», «Локальна історія» й зарубіжні «Osorya», «Kultura wsi» журнали: специфіка контенту й жанрової системи

Журналістика сьогодні вирізняється різноманітністю жанрових форм та контентних підходів, що відображають суспільні потреби та культурні особливості різних країн. Журнали, як окремий сегмент періодичних видань, поєднують аналітичні й інформаційні матеріали. Водночас вони виконують функцію культурного та комунікаційного посередника між автором і читачем. Порівняння українських і зарубіжних видань дозволяє виявити як спільні закономірності у формуванні жанрової системи, так і національні відмінності у способі подачі матеріалів. Для детальнішого аналізу було обрано чотири журнали: два українські «Краєзнавство», «Локальна історія» та два зарубіжні «Kultura wsi», «Osorya»

Журнал «Локальна історія» — це перше українське видання у форматі глянцевої, яке популярно й доступно розповідає про історичні події, постаті та явища, пов'язані з минулим України [4].

Аналізуючи обкладинку журналу «Локальна історія», можна побачити майстерно виконану композицію, побудовану на принципі колажу з плавними, органічними формами, що створюють враження мозаїки. Домінуючий блакитний колір символізує море та небо, гармонійно поєднуючись з теплими відтінками помаранчевого, зеленого та рожевого. У центрі композиції розміщено стилізований портрет жінки з геометричними рисами обличчя. Навколо неї розгортається панорама кримської спадщини: античні колони, маяк, виноградні грона. Дизайн використовує техніку багатошаровості, де різні історичні епохи та аспекти Криму накладаються один на одного, створюючи відчуття глибини часу та багатогранності історії регіону. (див. Додаток А)

Випуск №3 (65) за 2024 рік журналу «Локальна історія». Цей тематичний випуск присвячений Криму та представляє наступні 19 **рубрик**: «Колонка», «Ексклюзив», «Окупація», «Досвід», «Взаємодія», «Анексія», «Міти»,

«Мандри», «Постать», «Революція», «Проект», «Покоління», «Пам'ять», «Література», «Споруда», «Адаптація», «Організація», «Археологія», «Артефакт».

Жанрова система демонструє: **есе:** «Заповідна зона» [5, с. 4—5]. **Статті про історію:** «Затягування у “Рідну гавань”» [5, с. 10—15], «Перший український полонений» [5, с. 16—19], «Люди фронтиру» [5, с. 20—23], «Зупинений рух кримських вершників» [5, с. 24—29], «Кримська війна...» [5, с. 30—37], «Там краще ніж деінде» [5, с. 38—43], «Складний шлях назустріч» [5, с. 48—53], «Велика вода, яка дала життя» [5, с. 54—57], «Міст, який будували для війни» [5, с. 74—77], «Кирилів у Львові» [5, с. 78—81], «Бахчисарайський рунічний календар» [5, с. 94—96]. **Інтерв'ю:** «Початок війни: “кроти” в СБУ та кримські заручники» [5, с. 6—9], «Анастасія Левкова: “Є запит на тексти про інший Крим — Крим, якого не знали”» [5, с. 68—73], «Евеліна Кравченко: “Херсонесу як пам'ятки більше не існує”» [5, с. 89—93]. **Портретний нарис:** «Тарасівець родом з Керчі» [5, с. 44—47], «Брати Умерови: шквал води та сила полум'я» [5, с. 58—61], «Народженні на материнській землі» [5, с. 62—67], «За вільну Україну, за вільні права» [5, с. 82—87].

Випуск №3 (65) 2024 року журналу «Локальна історія», присвячений кримській тематиці, демонструє збалансовану жанрову структуру. Серед представлених матеріалів найбільшу частку становлять статті про історію (одинадцять публікацій), що розглядають різні етапи історичних подій, які відбувалися на території Криму. Портретні нариси представлені чотирма матеріалами, які розкривають особистості видатних діячів регіону, а три інтерв'ю доповнюють картину сучасним експертним баченням історичних процесів. Єдине есе відкриває номер, задаючи загальний тон випуску.

Обсяг матеріалів варіюється від коротких публікацій на 2-6 сторінки до більш розгорнутих статей на 8-10 сторінок. Такий підхід дозволяє читачеві обирати матеріали відповідно до власних потреб та часових можливостей. Візуальне оформлення характеризується домінуванням тексту над

зображеннями, проте архівні фотографії, історичні карти гармонійно доповнюють текстовий контент, не перевантажуючи сторінки.

Типографічне рішення побудовано на традиційному контрасті чорного тексту на білому фоні, що забезпечує максимальну зручність читання. Кольорова палітра журналу вирізняється стриманістю основу складають чорно-білі тони з акцентним використанням оранжевого кольору для виділення всіх рубрик та навігаційних елементів. Це створює впізнаваний стиль та полегшує орієнтацію в змісті.

Цільовою аудиторією видання є професійні історики, краєзнавці, викладачі та студенти історичних факультетів, а також широке коло читачів, які цікавляться детальним вивченням української регіональної історії.

Журнал «Краєзнавство» — науковий журнал, що виходить щоквартально та є офіційним виданням Національної спілки краєзнавців України. Заснований у 1927 році як друкований орган Українського комітету краєзнавства [2].

Обкладинка першого випуску журналу за 2025 рік виглядає витриманою у помаранчевій гамі та присвячена сторіччю створення організації, що опікується розвитком краєзнавчого руху в Україні. У верхній лівій частині розміщено овальний логотип Національної спілки краєзнавців України, поруч назва журналу виділено синім кольором. Центральний елемент велика оранжева цифра «100», яка символізує ювілей і перекриває напівпрозорі фрагменти статей. Також ми можемо побачити фото будівлі Національної академії наук України. На обкладинці ліворуч представлено історичні чорно-білі портрети, зокрема Матвія Івановича Яворського й Михайла Симоновича Волобуєва.

«Академік Матвій Яворський — перший голова Українського комітету краєзнавства» [1].

У різні періоди до складу членів Українського комітету краєзнавства входили відомі науковці, серед яких був і Волобуєв Михайло Симонович [6]. Праворуч у нижній частині обкладинки зазначено головних редакторів журналу «Краєзнавство» Петра Тимофійовича Тронька та Олександра Петровича Реєнта [2]. (див. Додаток Б)

Ювілейний випуск журналу охоплює 9 **рубрик**: «До 100-річчя заснування Українського комітету краєзнавства», «Історія міст і сіл України: історико-теоретичні проблеми вивчення», «Краєзнавство в особах», «До 80-річчя закінчення Другої світової війни», «Історія України у світлі регіональних досліджень», «Джерела та біографічні студії», «Наукова інформація», «Огляди», «In memoriam» [3].

Випуск налічує 242 сторінки та складається з 9 рубрик, що налічує дослідження краєзнавства України. Жанрова система охоплює 21 наукову статтю, 1 інформаційну статтю про подію, 1 огляд і 3 некрологи. **Інформаційна стаття**: «Міжнародна наукова конференція “Українсько-турецькі відносини крізь століття: історія, дипломатія, економіка, культура”» [3, с. 223—225]. **Огляд**: «Не “наш” Григорій Купчанко: важлива студія формування національної ідентичності радикальних москвофілів Австро-Угорщини [3, с. 227—228]. **Некрологи**: «Пам'яті відомого історика, невтомного краєзнавця Закарпаття (Федака Сергій Дмитрович)» [3, с. 230—231], «Світло Його душі з нами назавжди... (Юрій Васильович Телячий)» [3, с. 232], «Свічка пам'яті: Петро Васильович Добров» [3, с. 233]. Загалом у випуску опубліковано 26 матеріалів, кожен із яких оформлено в аналітичному жанрі.

Обсяг матеріалів у журналі варіюється залежно від типу публікацій: наукові статті займають від 5 до 15 сторінок, інформаційні близько 2 сторінок, а некрологи 1–2 сторінки. Візуальне оформлення видання стримане переважає текст, що відповідає науковому стилю журналу. Доповненням слугують фотографії з текстітками, зображення сторінок книг й карта, які ілюструють зміст матеріалів. Типографічне оформлення чорний текст на білих сторінках, без використання кольорової палітри.

Цільова аудиторія журналу науковці, викладачі, студенти, краєзнавці, а також усі, хто цікавиться історією, культурною спадщиною й розвитком краєзнавчого руху в Україні.

Оскільки знайти зарубіжні краєзнавчі журнали для аналізу не вдалося, ми обрали для дослідження видання схожого спрямування, які присвячені історії

сіл, окремих регіонів і видатних особистостей, що відповідає тематиці нашого журналу.

Журнал «Osorya» — це польське регіональне історичне видання [9].

Обкладинка журналу поділена на дві частини. У верхній частині по центру розміщено назву видання, під якою знаходиться герб символ його ідентичності, а зліва вказано позначення «Регіональний історичний часопис», праворуч номер випуску та рік. На нижній частині обкладинки подано зміст журналу, що містить 14 матеріалів, а також фотографію історичної постаті, яка привертає увагу та підкреслює історичну тематику видання (**див. Додаток В**).

У журналі немає рубрик, жанрова система охоплює: **портретні нариси** про відому історичну постать та родину з описом кожного члена сім'ї. **Історичні статті** присвячені історії сіл та окремих поселень, функціонуванню посади опікуна церкви у польських храмах, місцям пов'язаним із легендами про битви лицарів, етнографічним дослідженням населення певних територій, військовим операціям радянських військ на північному заході Польщі та окремим історичним подіям. **Статті** що описують авторські подорожі до місць, пов'язаних із легендами; авторські переказування народних легенд; краєзнавчі статті про села та їхню історію. Випуск завершується віршем.

Журнал розпочинається з передмови до читача, загальний обсяг становить 40 сторінок. Матеріали подані у різному форматі: від коротких обсягом одну сторінку до статей, що займають від 2 до 5 сторінок. Імена авторів зазначено над заголовками публікацій. Візуальне оформлення видання вирізняється гармонійним поєднанням тексту та фотографій. Сторінки не перевантажені елементами, під фотографіями наявні текстівки. Типографічне рішення виконане стримано чорний текст на білому тлі. Кольорова палітра відсутня, увесь матеріал представлений у чорно-білому форматі, а кольоровим елементом є лише обкладинка. Видання орієнтоване на досить вузьку цільову аудиторію: місцевих жителів, краєзнавців, істориків та дослідників.

Журнал «Kultura Wsi» — це польський популярно-науковий журнал, багато ілюстрований, який розглядає культурну спадщину сільської місцевості та висвітлює питання змін у сільському середовищі [7].

Обкладинка журналу має яскравий червоний фон із контрастним білим текстом. У верхній частині великими літерами виділений текст: люди, події, трансформації. Великий заголовок «Kultura Wsi» («Культура села»), а під ним меншим шрифтом зазначено: «Популярно-науковий кварталник Національного інституту культури та спадщини села». Під заголовком розміщено зміст випуску, який включає п'ять основних тем, що розглядаються у номері. Центральне місце на обкладинці займає яскрава різдвяна сцена в народному стилі, зображена з колядниками, серед яких зображенні традиційні персонажі, люди в народних костюмах та зимовий пейзаж із засніженими хатами. У нижній частині обкладинки вказано інформацію про видання «№ 27 (4) 2024, ISSN 2353-5768» [8] (див. Додаток Г).

Випуск налічує одинадцять **рубрик**: «Від редакції», «Дослідження і матеріали», «Люди», «Творчість», «Зміни», «Рецензії», «Конкурс “Коріння і крила”», «З діяльності Національного інституту культури та спадщини села», «Видавничі новинки – надходження Центральної сільськогосподарської бібліотеки...», «Дослідники народної культури», «Із сторінок історії» [8].

Випуск журналу присвячений темі різдвяних свят, представлено: **історичні статті** про польське народне мистецтво, пов'язане з християнськими традиціями, про зображення сільського життя в польському художньому кіно. **Портретні нариси** знайомлять читача з народною художницею, яка малює на склі, та польським письменником. Серед **інтерв'ю** наявні бесіди з відомим польським композитором і відомими постатями про історію певного села, що стало знаменитим завдяки літературному роману. У журналі також опубліковано **статті** про проєкт, який популяризує старовинні вишивки, і матеріал про збереження культурної спадщини села. **Новини** про подію «Європейські Дні Спадщини», про Свято Хліба, організоване Національним інститутом культури та спадщини села, а також про конференцію, присвячену екологічному

сільському господарству в Польщі. Окрему увагу привертає **огляд** книгощоденника, що поєднує спогади, анекдоти й роздуми про сільське життя та музику. Завершують випуск **новиною** про фотоконкурс для дітей і молоді «Канікули в селі #відкриваю».

Обсяг великих матеріалів становить від трьох до восьми сторінок, також наявні матеріали обсягом 1–2 сторінки. Використано класичне типографічне оформлення чорний текст на білому тлі. Під фотографіями розміщено текстівки, а після кожного матеріалу вказано інформацію про автора й фото. Ім'я автора зазначають одразу після заголовку статті. Текст і зображення збалансовані, що створює гармонійне візуальне сприйняття. Кольорова палітра відзначається стриманістю: рубрики позначено маленькими кольоровими квадратами у правому та лівому верхньому куті сторінок, кожна рубрика має свій колір. Фотографії переважно різнокольорові, проте іноді трапляються й чорно-білі.

Цільова аудиторія журналу люди, зацікавлені в польській культурі, зокрема сільській спадщині, митці, дослідники й місцеві жителі.

1.2. Дизайн-макети сучасних краєзнавчих українських «Краєзнавство», «Локальна історія» і зарубіжних «Osorya», «Kultura wsi» журналів: порівняльний аспект

Дизайн-макети сучасних журналів визначають, як читач сприймає видання, чи воно здається йому цікавим, зручним і привабливим. Від розташування текстів, фотографій, колористики та шрифтів видання залежить загальне враження від журналу. Порівнюючи українські «Краєзнавство», «Локальна історія» й закордонні «Kultura wsi», «Osorya» журнали, можна побачити, як різні країни в оформленні створюють свій унікальний стиль подачі матеріалів (див. таблицю 1 на наступній сторінці).

Порівняльна характеристика дизайн-макетів журналів

Таблиця 1

Категорії	Журнал «Красєзнавство»	Журнал «Локальна історія»	Журнал «Osorya»	Журнал «Kultura wsi»
<i>Колористика</i>	У журналі відсутня виражена колористика, адже це наукове видання. Проте на його сторінках можна побачити кольорові фотографії та карти. Загальне оформлення витримане у класичному стилі: чорний текст на білому фоні.	Головним елементом оформлення є оранжевий колір: рубрики виділені оранжевими прямокутниками, а підзаголовки практично на всіх сторінках оформлені оранжевим, що надає журналу єдиного та яскравого візуального стилю.	У журналі відсутня колористика: кольоровою є лише обкладинка, а весь текст подано чорним кольором. Фотографії, зображення карт і архівних матеріалів, малюнки та зображення монет також виконані у чорно-білій гамі.	У журналі на кожній сторінці зверху є кольорові квадратики (червоний, оранжевий, синій, зелений, жовтий, фіолетовий, сірий, блакитний) вони позначають рубрики. Фотографії та малюнки яскраві, різнокольорові, завдяки цьому журнал виглядає живим і насиченим кольорами.

<i>Шрифти</i>	Заголовки виконані шрифтом без засічок, а основний текст подано шрифтом із засічками. Рукописний шрифт використано для позначення: мети, методологічної основи, наукової новизни, висновків, ключових слів та авторства.	Заголовки та основний текст виконані шрифтом без засічок, використовується єдиний шрифт для всього оформлення. Підзаголовки виділені видовженим шрифтом для більшого акценту, а текстівки під фотографіями оформлені сірим кольором й також видовженим шрифтом.	Заголовки подані із засічками, так само як і основний текст. На початку кожного нового матеріалу перша літера виконана у рукописному стилі ця деталь є характерною «фішкою» журналу.	У журналі заголовки та основний текст виконані шрифтами із засічками, підзаголовки й цитати рукописним шрифтом, текстівки під фотографіями та рубрики позначені шрифтом без засічок. Весь текст читабельний.
<i>Верстка та композиція</i>	Верстка виконана якісно, сторінки мають чітку структуру без хвилеподібних ефектів, текст акуратно розподілений у два блоки. На	Верстка виконана не якісно на сторінках трапляються два, а іноді й три текстові блоки, всі вони хвилеподібні, що створює	Верстка журналу виконана якісно на сторінках по два блоки виглядають цілісно, текст рівний, без	Макет журналу виконано на високому рівні. Двоблокова структура сторінок виглядає збалансовано, текст акуратно

	кожній сторінці у верхній частині вказано: на першій темі, на другій автора. Під кожним текстовим блоком наведено джерела, а номер сторінки оформлено декоративним візерунком унизу. Крім того, кожна фотографія супроводжується текстовками	враження неакуратності та відсутності естетично привабливого оформлення.	викривлень, що забезпечує приємне візуальне сприйняття. Кожна фотографія доповнена текстовкою, оформленою в квадратній або прямокутній рамці, яка гармонійно розміщена поруч із зображенням	вирівняний, без деформацій. Наявні текстовки під фотографіями.
<i>Використання зображень</i>	У журналі текст переважає над візуальними елементами, що забезпечує глибше занурення в зміст, як і притаманно науковому виданню. Ілюстрації відіграють	У журналі спостерігається збалансоване представлення візуального та текстового контенту.	Зображення в журналі розміщені гармонійно сторінки виглядають збалансовано. Найчастіше використовуються квадратні та прямокутні зображення з	Видання має гарний баланс між зображеннями та текстом. Сторінки не перевантажені.

	допоміжну роль, з'являючись на сторінках у кількості однієї-двох, що додає матеріалу стриманості.		м'якими, заокругленими кутами, а також є овальна фотографія на початку. Однак усі зображення чорно-білі, що ускладнює їх сприйняття.	
--	---	--	--	--

Висновки до розділу 1

Аналізуючи українські журнали «Краєзнавство» та «Локальна історія» разом із польськими виданнями «Osorya» і «Kultura wsi», можна виділити як спільні риси, так і відмінності між ними. Усі чотири журнали об'єднує спільна тематика та жанрова спрямованість. Вони пишуть про історію, культуру та видатних людей своїх регіонів, використовують схожі жанри: статті про історію, портретні нариси, огляди. Всі видання прагнуть зберегти пам'ять про минуле та популяризувати краєзнавство серед своїх читачів. І українські, і польські журнали публікують матеріали різної довжини від коротких 1-2 сторінки до великих статей 8-15 сторінок. Всі видання додають текстівки під фотографіями.

Найпомітніша різниця у дизайні та колористиці. Українська «Локальна історія» та польський «Kultura wsi» схожі за підходом до оформлення обидва яскраві та кольорові. «Локальна історія» використовує оранжевий колір на всіх сторінках і виглядає як глянцеви́й журнал, а «Kultura wsi» має систему кольорових квадратиків для позначення рубрик та яскраві різнокольорові фотографії, що робить видання живим і насиченим. «Краєзнавство» чорно-біле,

строге, що підкреслює його академічну спрямованість як наукового видання. «Osorya» також чорно-біла, але має свій унікальний регіональний стиль з рукописними елементами та особливим оформленням.

Якість верстки теж різниться. Польські журнали та українське «Краєзнавство» зроблені акуратніше текст рівний, сторінки виглядають охайно, композиція збалансована. «Локальна історія», попри свою яскравість і сучасний дизайн, має проблеми з версткою текст часто викривлений, хвилеподібний, що знижує загальну естетику видання.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ Й ДИЗАЙН-МАКЕТА ЖУРНАЛУ «ЕТНІЧНА МЕЖА»

2.1. Концепція медіапродукту

Назва народилася не випадково: кожне село чи місто має свої видимі кордони, лінії на карті, що окреслюють територію, але справжня межа це люди, які наповнюють цей простір життям, характером і душею. «Етнічна межа» — це місце, де перетинаються родові спогади, де традиції оживають у повсякденних дрібницях, а спільна ідентичність формується з тисяч індивідуальних історій. Кожен мешканець носій унікального шматочка великої мозаїки громади.

Перший номер присвячено селу Семиполки тихому куточку, де минуле органічно вплітається в сьогодення, а пам'ять зберігається у розмовах, поглядах і долях місцевих жителів. На його сторінках поєднуються художній нарис, інтерв'ю та бліц-опитування, які разом формують багатоголосий і надзвичайно живий портрет села. Місія журналу полягає у тому, щоб дати голос тим, хто зазвичай залишається поза увагою великих медіа. Це голоси простих мешканців села Семиполки: хранителів традицій, людей, які власними руками створюють сьогодення. Ми прагнемо, щоб їхні історії не зникали, не губилися в шумі часу, а ставали видимими, важливими, цінними для сучасних і прийдешніх поколінь.

Основним завданням видання є створення особливого простору: місця пам'яті, роздумів, діалогу та відчуття спільноті. Ми не просто фіксуємо факти й події, ми намагаємось осмислювати життя людей, їхні переживання, традиції та внутрішні світи. У час, коли технології дають безліч можливостей, як ніколи важливо повертатися до власних коренів, питати себе: «Хто ми? Звідки ми?» і відчувати нерозривний зв'язок зі своєю землею. Журнал покликаний підтримувати місток між поколіннями, допомагати відкривати нові сенси у звичних речах і формувати повагу до історії власного краю.

Тематика видання зосереджується на селі Семиполки, а саме його людях, їхніх життєвих дорогах, мріях, страхах, перемогах, щоденних дрібницях, що виявляються надважливими, коли дивишся на них уважніше. Кожен матеріал це жива історія людини, через яку відкривається цілий світ.

«Етнічна межа» це краєзнавчий журнал, що не просто описує події, а створює емоційний, теплий, справжній образ громади. Ми прагнемо нагадати кожному: історія села це не лише дати, документи чи статистика, передусім це люди, їхні голоси, пам'ять, любов до рідної землі. Журнал виходить у друкованому форматі А4, побудований на трьох жанрах: художній нарис про базарну площу, інтерв'ю, бліц-опитування, що передають різні погляди й відповіді поколінь на однакові питання.

Матеріали згруповані у три рубрики: «Погляд», «Люди», «Пам'ять», які разом формують цілісну картину випуску. У першому номері читач побачить художній нарис про базар як місце зустрічей, спогадів і життя; інтерв'ю з Ніною Василівною Косенко, Олегом Михайловичем Запорожцем і Наталією Василівною Скобою; а також бліц-опитування трьох поколінь мешканців про традиції, улюблені куточки села та особисті історії переїзду. Журнал виходить щорічно, українською мовою, тиражем 50 примірників. Обкладинка та сторінки друкуються на матовому папері, загальний обсяг видання 42 сторінки. Обкладинка є повноколірною, а внутрішні сторінки поєднують чорно-білий текст із кольоровими акцентами, що створює гармонійний візуальний образ.

Нашими читачами є мешканці Сємиполок віком від 18 до 60+ років, люди, які люблять свою малу батьківщину, цікавляться корінням, історією, культурою, а також усі, хто цінує краєзнавчі видання та живу, справжню людську історію. Журнал поширюється через бібліотеки, школи, місцеві магазини, ярмарки, публічні презентації у будинку культури, а також у форматі електронної PDF-версії в інтернеті.

2.2. Текстовий і зображальний контенти медіапродукту

Важливим аспектом будь-якого якісного журналу є гармонійний баланс між текстовими та візуальними матеріалами, адже саме він визначає комфорт сприйняття, рівень зацікавленості читача, наочність змісту та емоційний вплив публікацій.

У журналі «Етнічна межа» переважає текстовий формат, що можна вважати проблемою. Це зумовлено об'єктивними обставинами під час роботи над першим випуском: період тривалих відключень електроенергії ускладнював процес зйомки, впливав на освітлення, чіткість світлин, а також на можливість узгодження фотографій із респондентами.

У результаті інтерв'ю вийшли переважно текстовими у трьох інтерв'ю використано по чотири світлини респондентів, у художньому нарисі про базарну площу на три сторінки подано три фотографії, у бліц-опитуванні кількість світлин варіюється від двох до п'яти. Водночас під кожною фотографією наявна текстічка, що додає інформативності та структури.

Фото у журналі «Етнічна межа» виконують не лише декоративну, а надзвичайно важливу змістову й емоційну функцію. Вони стають своєрідними «мостами» між читачем і героями матеріалів, допомагають побачити те, що не завжди можна повністю передати словами. Портрети респондентів в інтерв'ю виконують роль персоналізації історій. Вони дозволяють читачеві не просто читати думки людини, а зустрітися з нею «віч-на-віч»: побачити погляд, міміку, емоційний стан, відчувати характер. Такі фото створюють атмосферу довіри, додають щирості та правдивості словам, підсилюють відчуття присутності поруч із героєм. Для самих респондентів це також важливо фотографія ніби фіксує їх у часі, закарбовує момент у їхньому житті, робить їхню історію видимою, значущою та почутою.

Фотографії базарної площі виконують іншу, але не менш вагому функцію. Вони показують простір, у якому живуть люди, відображають рух, ритм, соціальну взаємодію людей. Завдяки їм читач не лише уявляє описане словами, а буквально «входить» у цей простір, бачить деталі й динаміку життя наочно.

Фотографії у бліц-опитуваннях формують багатоголосий колективний портрет громади. Тут важлива не лише окрема людина, а різноманітність облич, поколінь, характерів. Кожна світлина не лише доповнює відповідь, а стає її продовженням, візуальним підтвердженням того, що перед нами реальні люди зі своїм досвідом, настроєм і життям. Разом ці фото створюють відчуття єдності

спільноти, демонструють різність і водночас цілісність села. Таким чином, фотографії у журналі виконують роль носіїв емоцій, засобу персоналізації та інструмента створення живої присутності. Вони допомагають читачеві не просто прочитати історії, а побачити і відчувати їх.

Бліц-опитування у журналі побудоване так, щоб не просто зібрати відповіді, а показати живих людей із різним досвідом, світоглядом і життєвими історіями. У матеріалі представлено трьох респондентів різного віку: молодь ділиться захопленнями студентських років, розповідає про маленькі перемоги й радощі щоденного життя, люди середнього віку відкривають власні щасливі історії, говорять про любов до рідних місць, старше покоління згадує про непросту долю, але водночас демонструють мудрість, що приходить із досвідом і вмінням приймати важливі рішення. Спочатку читач знайомиться з кожним героєм це робиться через короткий портретний нарис, у якому розкривається, хто ця людина, чим вона живе, які має інтереси, яку роль відіграє у житті села. Такий вступ створює емоційний контакт і дає змогу читачеві краще зрозуміти контекст подальших відповідей.

Після цього респонденти відповідають на три однакові запитання: «Як почалася Ваша історія в селі Семиполки? Що привело Вас саме сюди?», «Який найяскравіший спогад у вас пов'язаний із цим селом?», «Які традиції ви особливо цінуєте та зберігаєте й досі в своїй родині?», що розкривають їхній зв'язок із селом, емоційний досвід і ставлення до місця, у якому вони живуть. Завдяки цьому читач може побачити, як по-різному проживається одна й та сама територія різними поколіннями, як змінюється сприйняття села з віком, але водночас, що саме об'єднує людей, незалежно від часу. Таким чином бліц-опитування перетворюється не лише на інформаційний блок, а на теплу, людяну розмову поколінь, де кожен голос важливий і має свою вагу.

Інтерв'ю посідають важливе місце в журналі, адже саме через них відкриваються людські історії, досвід, емоції та внутрішні світи респондентів. Кожна розмова має власний характер, ритм і настрій, а кількість запитань дозволяє глибоко розкрити особистість респондента. У матеріалі «Серце, що

виховує і навчає» з Ніною Василівною Косенко поставлено 11 запитань, які допомагають побачити її не лише як педагога та краєзнавицю, а як людину великого серця, що присвятила себе дітям, освіті та культурній пам'яті рідного села. Інтерв'ю «Зимові хвороби, тепла піч і кольорові олівці» з Олегом Михайловичем Запорожцем складається з 14 запитань, що дозволяють розкрити його багатогранний творчий світ, шлях становлення як художника та ставлення до дитинства, натхнення, яке народжується з простих життєвих моментів. У розмові «Бібліотека як простір довіри й спілкування» з Наталією Василівною Скобою поставлено 11 запитань, які розкривають бібліотеку як місце зустрічі людей, простір знань і теплих людських взаємин. Це інтерв'ю показує бібліотеку не лише як установу, а як живий соціальний організм, де зберігається пам'ять і формується спільнота. Завдяки таким інтерв'ю журнал не просто фіксує факти, а створює щире, глибоке й людяне звучання життя села.

Художній нарис про базарну площу постає як простір спілкування та зустрічей людей. У тексті описуються спостереження за відвідувачами, їхніми емоціями, рухами та короткими взаємодіями. Базар показаний не лише як місце купівлі-продажу, а як частина маленького життя села, де люди діляться новинами, посміхаються одне одному, зустрічаються після довгої розлуки. Навіть попри туман і дощ, це місце зберігає тепло людського спілкування та відчуття спільності.

2.3. Композиція й заголовки медіапродукту

Композиція журналу вибудована за принципом смислової логіки та тематичної послідовності. Видання поділене на три основні рубрики: «Люди», «Пам'ять», «Погляд», кожен із яких виконує окрему функцію в розкритті теми села Семиполки.

Така структура допомагає читачеві легко орієнтуватися в журналі, поступово занурюючись в індивідуальні історії.

Заголовки рубрик вирізняються простотою, але водночас несуть глибокий зміст і образність. Рубрика «Люди» об'єднує три інтерв'ю, де заголовки: «Серце,

що виховує і навчає», «Зимові хвороби, тепла піч і кольорові олівці», «Бібліотека як простір довіри й спілкування» мають образний характер, вони одразу задають емоційний тон, відображають сутність героя й підказують читачеві, про що саме буде йтися у матеріалі.

Рубрика «Пам'ять» представлена бліц-опитуванням «Семиполки очима трьох поколінь», заголовок якого чітко окреслює і метод подачі, і ідею погляд на село через досвід й бачення різних вікових груп.

Рубрика «Погляд» містить художній нарис «Базар», де заголовок є максимально стислим, але містким він одразу позначає простір спостереження та концентрує увагу на ключовому об'єкті матеріалу. Таким чином, композиція журналу є продуманою та цілісною, а заголовки виконують не лише інформативну функцію: вони структурують матеріал, привертають увагу й допомагають читачеві глибше зрозуміти ідею кожного матеріалу.

В медіапродукті візуальна складова продумана й підсилює сприйняття матеріалів. У художньому нарисі використані великі горизонтальні фотографії, що створюють атмосферу присутності та дозволяють краще відчутти простір події. В інтерв'ю подані як горизонтальні фото, так і невеликі зображення, а також фотографії на всю сторінку це допомагає підкреслити емоції героїв і зробити матеріал більш динамічним і живим. У бліц-опитуванні також використані повносторінкові вертикальні знімки й маленькі фото, що надає матеріалу візуальної логіки, ритму та акцентує увагу на людських історіях.

2.4. Колористика й шрифти медіапродукту

Колористика видання переважно підпорядкована фотографіям, щоб кожен матеріал виглядав цілісно та гармонійно. У деяких матеріалах, таких як нарис про базар, колірне оформлення відсутнє, а увага зосереджена на самих фото.

В інтерв'ю з Наталією Василівною Скобою використані блакитні та сині відтінки, які гармонійно доповнюють навколишній інтер'єр фотографії, а з Ніною Василівною Косенко бежевий та червоний, підібрані відповідно до деталей на знімках, таких як стіл і светр героїні. У матеріалі з Олегом

Михайловичем Запорожцем застосовані світло та темно-коричневі тони, що відтворюють атмосферу темної палітри його фотографій

У бліц-опитуванні кольори відсутні, а основний акцент зроблено на фотографіях, що дозволяє матеріалу залишатися живим і яскравим. Загалом журнал виглядає досить стримано. У журналі «Етнічна межа» основою оформлення є класичне поєднання чорного тексту на білому тлі, доповнене вибірковыми акцентними відтінками, підібраними відповідно до фотографій. Такий підхід надає виданню гармонійності та естетичної цілісності, роблячи кожен матеріал візуально привабливим і легко сприйнятним для читача.

В журналі «Етнічна межа» шрифтове оформлення вибудоване з увагою до гармонії та читабельності. Для заголовків застосовано шрифт Cormorant Garamond. Основний текст та текстівки виконані у сучасному й легкому для сприйняття шрифті Porpins, що забезпечує комфортне читання. Нумерація сторінок подана у шрифті Source Han Serif KR. Основний текст має розмір 14, заголовки варіюються від 30 до 70 залежно від розміру матеріалу, текстівки подані у розмірі 12, а нумерація сторінок у компактному розмірі 9, що створює візуальний баланс.

Висновки до розділу 2

Журнал «Етнічна межа» є цілісним медіапродуктом, що поєднує текстові та візуальні елементи для створення, живого й емоційно насиченого образу села Семиполки через його мешканців. Концепція видання зосереджена на збереженні пам'яті, відтворенні історій людей, що дозволяє читачеві глибше усвідомити значення коріння, спадщини та спільноти. Текстовий контент представлений: інтерв'ю, художнім нарисом та бліц-опитуванням, забезпечує різностороннє висвітлення життя громади. Фотографії: вертикальні, великі, маленькі та повносторінкові, виступають доповненням тексту, хоча переважно текст є домінантним над фото. Бліц-опитування показують взаємодію різних поколінь, демонструють різноманіття поглядів та водночас єдність спільноти, а інтерв'ю розкривають внутрішні світи людей, їхній досвід, почуття та цінності.

Художній нарис про базар відтворює соціальну динаміку та атмосферу щоденного життя, підкреслюючи тепло людського спілкування навіть у несприятливих погодніх умовах.

Журнал побудований за чіткою композицією та структурою рубрик («Люди», «Пам'ять», «Погляд»), що допомагає поступово знайомити читача з життям села Семиполки. Заголовки рубрик і матеріалів передають основну ідею та емоційний настрій, полегшуючи орієнтацію в змісті. Візуальні елементи шрифту різного формату великі горизонтальні та вертикальні фотографії, повносторінкові знімки, портрети респондентів доповнюють текст. Колористика підпорядкована фотографіям, а класичне поєднання чорного тексту на білому тлі із вибілковими акцентними кольоровими вставками забезпечує цілісність видання, Шрифти підібрані для читабельності й логічного візуального балансу в журналі.

РОЗДІЛ 3. АПРОБАЦІЯ ДИЗАЙН-МАКЕТА ЖУРНАЛУ «ЕТНІЧНА МЕЖА»

3.1. Відеопрезентація дизайн-макета медіапродукту й опитувальник для споживачів медіапродукту

В рамках дослідження було створено відеопрезентацію хронометражем 7:54 дизайн-макета та опитувальника для потенційних споживачів. Відеопрезентація виконувала функцію наочного представлення концепції краєзнавчого журналу «Етнічна межа» (див. Додаток Г) та дозволяла продемонструвати його наповнення, структурну побудову й візуальне оформлення. У ній було окреслено: назву видання, його місію, мету, основне завдання та цільову аудиторію, а також подано загальний зміст і приклади матеріалів й жанрову систему. Окремо було показано дизайн обкладинки та внутрішніх сторінок, включно з художнім малюнком, інтерв'ю та бліц-опитуванням. Одним з елементів презентації стало колористичне рішення та шрифтове оформлення, що забезпечують цілісність візуального стилю.

Другою складовою дослідження стало опитування (див. Додаток Д), спрямований на вивчення сприйняття та оцінки медіапродукту потенційними споживачами. Він складався з 13 запитань, які охоплювали характеристики респондентів (вік, стать, сфера діяльності), так і їхнє ставлення до концепції та оформлення журналу «Етнічна межа». У блоці питань було з'ясовано асоціації, які викликає назва видання, відповідність обкладинки його тематиці, достатність кількості рубрик («Погляд», «Пам'ять», «Люди»), а також оцінено шрифтове та колористичне рішення.

Окремо респонденти висловлювали думки щодо доцільності світлин, читабельності матеріалів та задоволеності текстовим контентом. Завершальні питання були спрямовані на виявлення недоліків журналу та формулювання рекомендацій для майбутніх випусків. Таким чином, опитувальник забезпечив комплексне розуміння того, як аудиторія сприймає як змістовну, так і візуальну складову медіапродукту, та став важливим інструментом для подальшого вдосконалення концепції видання.

Опитування для красназавчого журналу «Етнічна межа»

1. Укажіть Ваш вік?
2. Укажіть Вашу стать
3. Укажіть Вашу сферу діяльності
4. Як Ви сприймаєте назву журналу «Етнічна межа»? Які асоціації вона у Вас викликає?
5. Чи, на Вашу думку, обкладинка відповідає тематиці видання?
6. Чи вважаєте Ви достатньою кількість рубрик («Погляд», «Пам'ять», «Люди») у журналі «Етнічна межа»?
7. Наскільки вдало, на Вашу думку, підібрані шрифти для цього видання?
8. Наскільки вдало підібрані кольори для дизайну журналу «Етнічна межа»?
9. Наскільки вдало підібрані світлини для матеріалів цього випуску?
10. Як Ви оцінюєте читабельність матеріалів у журналі?
11. Чи задовольняє Вас текстовий контент у журналі «Етнічна межа»?
12. Які недоліки є в журналі «Етнічна межа»?
13. Які рекомендації Ви можете надати для майбутніх випусків журналу «Етнічна межа»?

3.2. Результати опитування фокус-групи

У межах курсової роботи було проведено опитування, спрямоване на вивчення сприйняття створеного медіапродукту. Опитувальник містив 13 запитань, із яких три були присвячені базовій інформації про респондентів. Загалом у дослідженні взяли участь 34 особи, що дало змогу отримати результати та проаналізувати ставлення потенційної аудиторії до журналу «Етнічна межа».

Як показує діаграма (рис. 3.1.), більшість респондентів належали до вікової групи 18-25 років (73,5%), наступною за чисельністю була група 26-35 років (14,7%), далі – 36-45 років (8,8%), як ми можемо побачити на діаграмі в

опитуванні найменша кількість респондентів була вікової групи 46-60 років всього (3%).

Рис. 3.1. Результати опитування респондентів (26.12.2025)

Стосовно гендеру респондентів, діаграма (рис. 3.2) демонструє певний дисбаланс: опитування переважно заповнили жінки 25 осіб (73,5%), тоді як частка чоловіків становить 9 осіб (26,5%).

Рис. 3.2. Результати опитування респондентів (26.12.2025)

Сфера діяльності респондентів виявилася досить різноманітною та охопила широкий спектр професійних напрямів. Серед опитаних були представники ІТ-сфери, аграрного бізнесу, банківської галузі, журналістики, медицини, сфери видавництва, зовнішньоекономічної діяльності, харчової промисловості, туризму, сфери краси, освіти зокрема викладачі та вчителі

англійської мови, обслуговування та торгівлі. Також серед учасників були флорист, хореограф, художник, а частина респондентів зазначила статус студентів або тимчасову не працевлаштованість (рис.3.3).

Укажіть Вашу сферу діяльності
34 відповіді

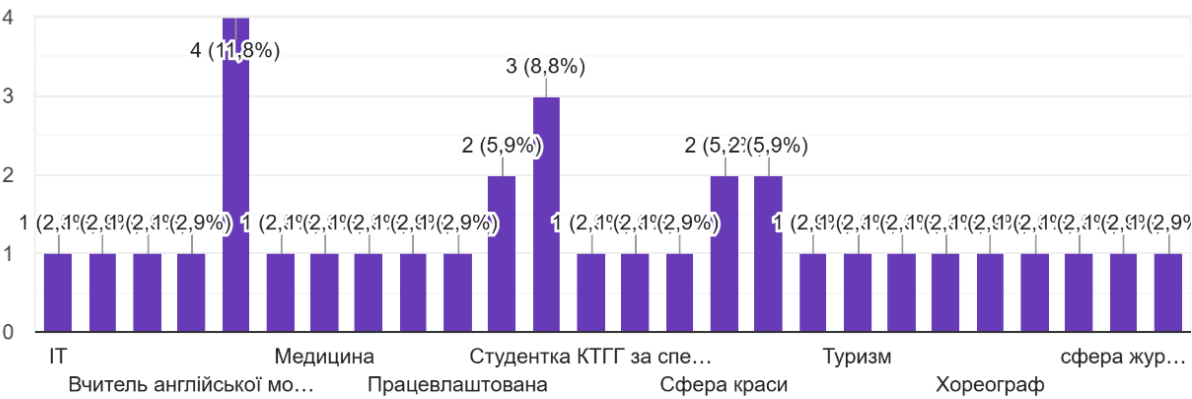

Рис. 3.3. Результати опитування респондентів (26.12.2025)

Четверте запитання було спрямоване на з’ясування ставлення респондентів до назви журналу «Етнічна межа». Дехто з опитаних утримався від відповіді та зазначив, що не знає або сприймається дивно через незвичність. Водночас жодних негативних відгуків зафіксовано не було, назва сприймається добре. (див. Табл. 2)

Як Ви сприймаєте назву журналу «Етнічна межа»? Які асоціації вона у Вас викликає?

Таблиця 2

1.	Добре
2.	Асоціація з територією, людьми, історіями, традиціями
3.	Для мене ця назва — про те, що робить нас особливими. Вона асоціюється з історіями людей, які бережуть своє коріння. Це звучить як заголовок для цікавого репортажу про наші традиції
4.	завуальовано, я не зразу зрозумів
5.	Назва «Етнічна межа» сприймається як розмова про те, що робить нас особливими.

6.	Приємна назва
7.	Гарна назва. Асоціація з історією.
8.	Мені подобається ця назва. Слово межа дійсно асоціюється у мене з територією, кінець або початок якось іншої місцевості. А слово етнічність асоціюється з окремою групою людей, населення і т.д
9.	Назва «Етнічна межа» звучить інтелектуально та цікаво. Вона одразу налаштовує на розмову про культуру, історію та народні традиції.
10.	Дім, родина
11.	Край, місто
12.	Для видавця назва «Етнічна межа» — це чітка вказівка на унікальність локації. Це бренд про місце, яке має своє особливе «обличчя» та історію.
13.	Чудово. Асоціації з походженням, корінням людини; культурою, мовою та ідентичністю.
14.	Назва «Етнічна межа» сприймається як розповідь про особливе місце — селище чи місто, яке стоїть на перетині різних історій, але однієї культури.
15.	Назва крутого місця, де поважають своїх. Для мене це про те, що у нашого міста чи села є свій «стайл», який не сплутаєш з іншим.
16.	не знаю
17.	Звучить цікаво, асоціюється з предками чи різними поколіннями
18.	Для мене — це про те, що наше місто чи село має свій характер, який відрізняє його від інших. Це ніби лінія, де закінчується звичайна карта і починається наша особлива історія.
19.	викликає асоціації з місцем зустрічі культур, пошуку ідентичності й роздумів про різноманіття світу
20.	Асоціюється з кордонами та точками перетину культур, ідентичностей і традицій різних народів.
21.	Добре, асоціації: національність
22.	Культура, традиції, історія
23.	Дуже подобається
24.	Вона викликає в мене лише теплі почуття.
25.	Їжа, традиції як в межах міст, країн так і поза
26.	Для мене це назва про самотність. Вона асоціюється з чимось глибоким, народним і водночас науковим — як спроба окреслити те, що робить нас особливими
27.	Народність
28.	про щось давнє

29.	Назва вдала, асоціюється з культурою і національністю
30.	Журнал про історію та традиції українського народу
31.	Дуже цікавий і нестандартний. Читається легко, але при цьому багато глибоких тем, живих прикладів і відчуття, що матеріал зроблений не формально, а з сенсом. Залишає після себе думки, а не просто інформацію.
32.	Назва зацікавлює, асоціації з чимось більш серйозним та значимим
33.	Назва підходить оскільки журнал краєзнавчий та говорить про людей та етнос, але сприймається дивно через незвичність
34.	-

П'яте запитання стосувалося оцінки обкладинки журналу «Етнічна межа». Усі 34 респонденти (100%) зазначили, що обкладинка відповідає тематиці видання, що свідчить про її вдалу відповідність змістовому наповненню та загальній концепції журналу (рис. 3.4).

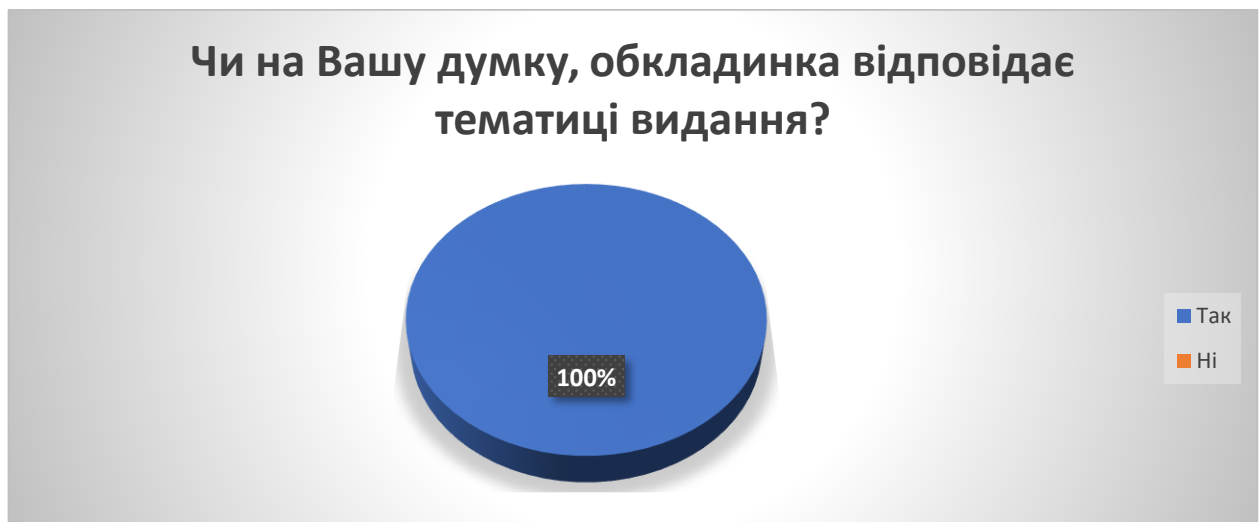

Рис. 3.4. Результати опитування респондентів (26.12.2025)

Шосте запитання стосувалося оцінки достатності трьох рубрик журналу. Більшість опитаних 33 респонденти (97,1%) вважають наявну рубрикацію цілком достатньою. Лише 1 респондент (2,9%) висловив думку, що рубрик може бути більше (рис. 3.5).

Чи вважаєте Ви достатньою кількість рубрик ("Погляд", "Пам'ять", "Люди") у журналі "Етнічна межа"?

Рис. 3.5. Результати опитування респондентів (26.12.2025)

Наступне запитання було спрямоване на оцінку доречності та вдалості підібраних шрифтів у журналі. За результатами опитування, 20 респондентів (58,8%) оцінили шрифтове оформлення як «відмінне», 13 осіб (38,2%) як «добре», і лише 1 респондент (3%) визначив його як «задовільне». Відповідей із негативною оцінкою «незадовільно» зафіксовано не було (рис. 3.6).

Наскільки вдало, на Вашу думку, підібрані шрифти для цього видання?

Рис. 3.6. Результати опитування респондентів (26.12.2025)

Восьме запитання стосувалося вдалості підбраної колористики для дизайну журналу. Результати показали, що 26 респондентів (76,5%) оцінили її як «відмінну», 6 осіб (17,6%) «добре», а 2 респонденти (5,9%) визначили як

«задовільну». Відповідей із негативною оцінкою «незадовільно» зафіксовано не було (рис. 3.7).

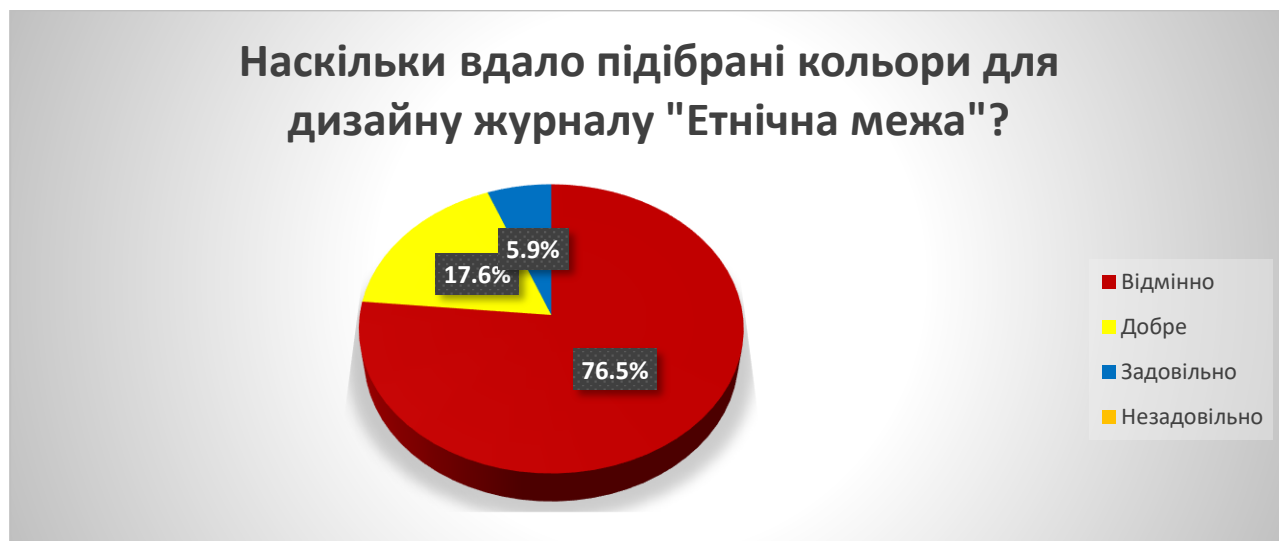

Рис. 3.7. Результати опитування респондентів (26.12.2025)

Питання щодо вдалості підбору світлин для журналу показало, що більшість респондентів 26 осіб (76,5%) оцінили їх як «відмінно», а 8 осіб (23,5%) зазначили «добре». Відповідей «задовільно» та «незадовільно» не було зафіксовано (рис. 3.8).

Рис. 3.8. Результати опитування респондентів (26.12.2025)

Читабельність матеріалів у журналі сприймається респондентами позитивно: більшість 24 респонденти (70,6%) оцінили її як «відмінно», а 10 респондентів (29,4%) як «добре». Негативних оцінок не зафіксовано (рис. 3.9).

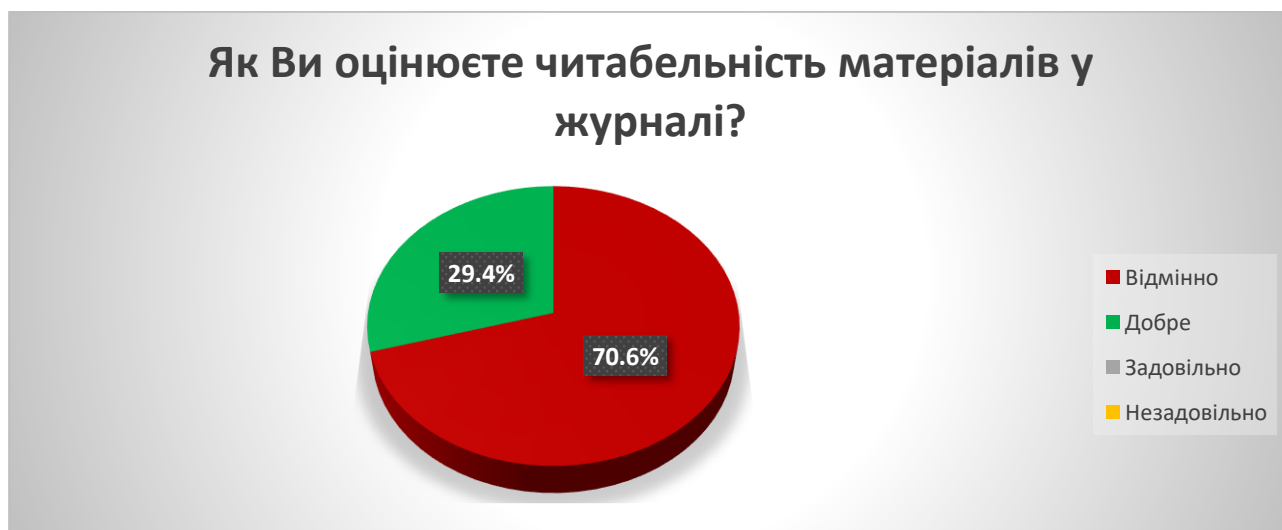

Рис. 3.9. Результати опитування респондентів (26.12.2025)

За результатами опитування, текстовий контент журналу «Етнічна межа» повністю задовольняє респондентів усі 34 особи (100%) позитивно оцінили матеріали (рис. 3.10).

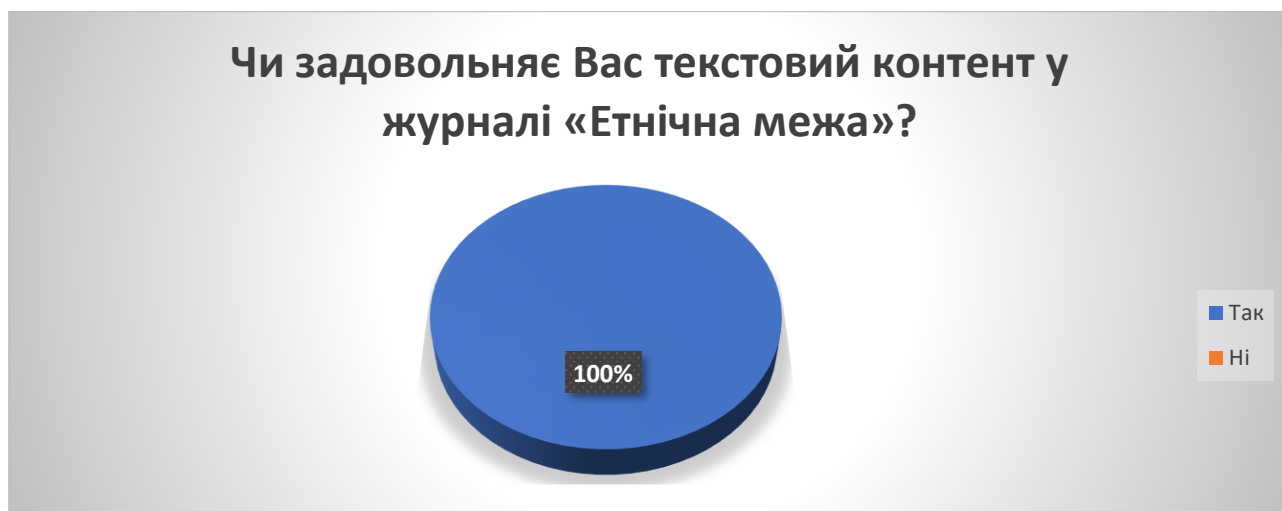

Рис. 3.10. Результати опитування респондентів (26.12.2025)

Більшість респондентів не виявили недоліків у журналі або зазначили, що їх наразі не помічають (див. Табл. 3). Водночас окремі учасники опитування відзначили можливість покращення: додати елементи декору для візуального

розвантаження ока, збільшити кількість кольорів та фотографій, урізноманітнити розміщення блоків, включити більше закликів до дискусії та елементів комунікації з аудиторією, а також звернути увагу на пунктуацію та зробити кольори світлішими. Деякі респонденти утрималися від відповіді.

Відповідь на запитання «Які недоліки є в журналі «Етнічна межа»?»

Таблиця 3

1.	На помітила для себе значних недоліків. Можливо, додати якихось елементів декору, щоб час від часу відволікало, розвантажувало око.
2.	Додати кольорів, більше фото міст додати
3.	Одноманітність розміщення блоків тексту
4.	Робота зроблена чудово, особисто в мене ніяких дорікань не виникло
5.	Не помітив
6.	Ніяких
7.	На мою думку, в журналі мало закликів до дискусії, або елементів комунікації з аудиторією
8.	Немає
9.	Ні
10.	Немає
11.	Якщо чесно не помітила жодного недоліку через те як цікаво було читати
12.	Вони відсутні, журнал виглядає гармонійно та цікаво.
13.	Ніяких
14.	Немає
15.	Немає
16.	не знайшла
17.	Недоліки відсутні, рубрики цікаві та світлини виглядають професійно. Вже хочеться почитати та побачити ще один випуск
18.	Ніяких
19.	Недоліки відсутні. Журнал було дуже цікаво читати, а ілюстрації неймовірні та виглядають професійно.
20.	Немає
21.	Поки не знаходжу

22.	Відсутні
23.	Немає, мені дуже сподобався журнал, особливо бліц опитування
24.	Не помітив недоліків. Інтерв'ю дуже цікаві, бо кожна історія унікальна і про різних людей (різна вікова категорія) та фотографії просто неймовірні і передають атмосферу!
25.	Відсутні. Журнал неймовірний!
26.	Немає
27.	Недоліків, на мою думку, немає
28.	Помітила пунктуаційну помилку в одному реченні
29.	Не помітила
30.	.
31.	ніби немає
32.	Не бачу недоліків
33.	Кольори варто зробити світлішими.
34.	На мою думку, недоліків немає і все вдало підібрано

Заключне запитання мало на меті отримати рекомендації від респондентів стосовно майбутніх номерів журналу «Етнічна межа» (див. Табл. 4).

Відповідь на запитання «Які рекомендації Ви можете надати для майбутніх випусків журналу «Етнічна межа»?»

Таблиця 4

1.	Знаходити свій стиль, свою подачу; обирати нові містечка/села України, розкривати нові історії. Можливо обирати цікавих людей та розкривати їх особистості теж, висвітлювати цікаві історії та можливо проблеми.
2.	Додати інші кольори, урізноманітнити колористику. Додати елементи для зацікавлення (щоб було цікаво читати)
3.	Додати більше фото вулиць та їх опису, та урізноманітнити вигляд наповнення.
4.	Хороша робота, дизайн та інші елементи журналу. Продовжувати в тому ж дусі, не обмежувати себе в плані думки, фантазії та чіткості!)
5.	Більше рекламних інтеграцій
6.	Ніяких

7.	Створити якісь елемент комунікації з читачами. Наприклад бліц опитування конкретно для них де люди можуть поділитися знаннями про свої рідні місцини. Такий елемент може допомогти вам у створенні наступних випусків.
8.	Все чудово
9.	Нема
10.	Ніяких
11.	Працювати над ще однією частиною, було цікаво прочитати)
12.	Дуже сподобалися шрифти у розділі "Інтерв'ю" хотілось би бачити цей шрифт більше. Було б цікаво почитати факти про Семиполки, історичні та загальні.
13.	Все добре
14.	Розподілити текст у дві колонки
15.	тема села, дуже цікава
16.	Додати цікаві факти про Семиполки та більше ілюстрацій не тільки людей, але і краєвидів. Але, журнал дуже гарний, естетичний та цікавий.
17.	Показувати справжню красу історії
18.	Немає
19.	Продовжувати в тому ж дусі!
20.	Працюйте в тому ж дусі
21.	Зробити ще один цікавий випуск
22.	Бажаю далі розвивати ці журнали та поширювати корисну та цікаву інформацію про людей та історію
23.	Немає
24.	Побачити та прочитати ще один випуск!
25.	Ще один випуск і побільше інтерв'ю, історії просто неймовірні та цікаві
26.	Рекомендацій немає, на мою думку, випуск досконалий
27.	Рубрика про різні покоління дуже цікава, я б радила її залишити й надалі та зробити візитівкою журналу.
28.	Було б класно додати інформацію про особливі традиції й побутові звичаї, а також більше художніх нарисів
29.	Можна додати більше візуальних елементів
30.	не можу надати, бо не компетентний тут
31.	Добавити фотографії

32.	Допрацювати колористику. Усе інше подобається, гарно написані тексти.
33.	-
34.	Зробити текст двома колонками, так буде краще читати

3.3. Рекомендації щодо вдосконалення медіапродукту

Респонденти, оцінюючи журнал «Етнічна межа», здебільшого висловили позитивні відгуки та зазначили, що видання вже добре виконане і цікаве для читання. Більшість із них просто радили «продовжувати в тому ж дусі», підкреслюючи, що загальна концепція, зміст і візуальне оформлення відповідають їхнім очікуванням. Конкретних рекомендацій щодо змін чи удосконалень учасники опитування не надавали, що свідчить про задоволеність аудиторії поточним форматом і стилем видання.

Зокрема, вони відзначили необхідність урізноманітнити колористику видання, додавши нові кольорові акценти, які зроблять сторінки більш живими та привабливими для читача. Крім того, було запропоновано включити інтерактивні елементи для комунікації з аудиторією, наприклад, бліц-опитування, де читачі могли б ділитися власними знаннями та спогадами про свої рідні місця, це б зацікавило людей, а й допомогло редакції у підготовці наступних випусків. Респонденти також наголосили на бажанні бачити більше візуального контенту: не обмежуватися лише портретами героїв матеріалів, а додавати краєвиди, цікаві факти про село, побутові звичаї та традиції, що робить журнал більш насиченим і різноплановим. Окремо вони радять розширити розділ художніх нарисів і збільшити кількість фотографій у матеріалах, що дозволить читачам глибше занурюватися в атмосферу села та емоційно сприймати його життя.

Отримані рекомендації респондентів свідчать про зацікавленість аудиторії у вдосконаленні медіапродукту та прагнення бачити його більш різноманітним і інтерактивним. Основні пропозиції стосуються розширення візуальної складової, поглиблення змістового наповнення та налагодження комунікації з

читачами. Реалізація цих ідей може сприяти підвищенню привабливості журналу «Етнічна межа», зміцненню його зв'язку з аудиторією та формуванню більш цілісного образу видання.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі було здійснено практичну апробацію та оцінювання розробленого медіапродукту. Ключовим завданням стало створення відеопрезентації дизайн-макету, де наочно представлена концепція журналу, його наповнення та візуальне оформлення.

Для отримання зворотного зв'язку від цільової аудиторії було проведено опитування респондентів, яке складалося з 13 запитань. Три з них стосувалися особистої інформації учасників, а решта десять безпосередньо оцінки журналу, його концепції та дизайну. Особливу увагу в розділі приділено аналізу результатів опитування фокус-групи. Детально розглянуто сприйняття назви медіапродукту та асоціації, які вона викликає у потенційних читачів. Найбільш розгорнуті відповіді респонденти надали на три ключові питання: сприйняття назви журналу, виявлені недоліки видання та рекомендації щодо його вдосконалення. Результати цих відповідей систематизовано у таблицях 2, 3, 4.

Заключним етапом дослідження став аналіз отриманих рекомендацій та формування пропозицій щодо вдосконалення медіапродукту. На основі думок респондентів виділено п'ять ключових рекомендацій, які визначають напрями покращення журналу. До кожної рекомендації сформульовано конкретні пропозиції щодо змін та удосконалень, впровадження яких дозволить підвищити привабливість видання та ефективніше залучити увагу цільової аудиторії.

Таким чином, третій розділ продемонстрував практичну значущість розробленого медіапродукту та окреслив шляхи його подальшого вдосконалення на основі отриманих даних від потенційних споживачів.

ВИСНОВКИ

У ході написання курсової роботи було досягнуто поставленої мети створити відповідно до розробленої концепції дизайн-макет журналу «Етнічна межа», визначити його специфіку згідно з вимогами, зазначеними в пояснювальній записці, здійснити апробацію медіапродукту. Для реалізації мети було послідовно виконано дев'ять дослідницьких завдань.

Перше завдання полягало у аналізі специфіки сучасних українських та зарубіжних журналів. Було проаналізовано чотири видання: два українські «Краєзнавство» та «Локальна історія», а також двох зарубіжних: «Osogya» та «Kultura wsi».

Друге завдання передбачало детальний розгляд дизайн-макетів українських та зарубіжних журналів. Було досліджено обкладинки видань, структуру випусків, рубрикацію, жанрову систему, тематичне спрямування, обсяг матеріалів, колористичні рішення, візуальне оформлення, типографічні рішення та цільову аудиторію. Це дало змогу сформулювати уявлення про стандарти якості у сфері дизайну журнальної продукції.

Третє завдання формулювання власної концепції медіапродукту. Було детально розроблено концепцію краєзнавчого журналу «Етнічна межа», обґрунтовано вибір назви, визначено тематику першого номера, сформульовано основне завдання видання, розроблено рубрикацію, обрано формат, колористику, визначено цільову аудиторію, тираж, оформлення обкладинки та загальний обсяг видання.

Четверте завдання стосувалося текстового та зображального контенту медіапродукту. Було визначено, що у журналі домінує текстовий контент, а фотографії виконують доповнюючу функцію до інтерв'ю, бліц-опитувань та художніх нарисів. Фотоматеріал також має декоративну функцію, посилюючи візуальну привабливість видання. Детально описано кожен матеріал номера з точки зору співвідношення тексту та зображень.

П'яте завдання композиція та заголовки медіапродукту. Було пояснено принципи побудови заголовків до кожного матеріалу у трьох рубриках.

Заголовки переважно є лаконічними та змістовними, що дозволяє підкреслити сутність героїв публікацій та орієнтувати читача щодо змісту матеріалу. Детально описано особливості заголовкового комплексу кожної рубрики та принципи добору фотографій за їхніми розмірами.

Шосте завдання присвячено колористиці та шрифтовому оформленню медіапродукту. Колористичні рішення підбиралися відповідно до фотоматеріалів для забезпечення візуальної цілісності публікацій. Обґрунтовано вибір кольорової гами під конкретні фотографії. Шрифтове оформлення обрано з урахуванням читабельності матеріалів, детально описано шрифти для заголовків різних рівнів та основного тексту, визначено оптимальні розміри шрифтів.

У третьому розділі: шосте, восьме, дев'яте завдання було присвячено практичній апробації медіапродукту, було створено відеопрезентацію дизайн-макету журналу. Проведено опитування 34 респондентів, які відповідали на 13 запитань, 10 з яких безпосередньо стосувалися медіапродукту. Отримано три розгорнуті відповіді щодо асоціацій, які викликає назва журналу, можливих недоліків видання та рекомендацій для майбутніх випусків. Сім запитань мали тестовий формат, що дозволило респондентам оцінити різні аспекти видання за структурованими параметрами. Три запитання стосувалися особистої інформації респондентів та їхніх сфер діяльності, що дало змогу отримати обширні висновки щодо очікувань аудиторії від медіапродукту. На основі отриманих даних сформульовано п'ять ключових рекомендацій щодо вдосконалення медіапродукту, що визначають напрями його подальшого розвитку.

Таким чином, усі дев'ять завдань, які впливали з мети дослідження, було успішно виконано. Створений дизайн-макет журналу «Етнічна межа» відповідає очікуванням респондентів, також має чітку концептуальну основу, продуману візуальну структуру та потенціал для подальшого розвитку з урахуванням отриманих рекомендацій цільової аудиторії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Краєзнавство в Україні. URL:
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%94%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96
 (дата звернення: 16.10.25).
2. Краєзнавство (журнал). URL:
[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%94%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE_\(%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%94%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE_(%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB)) (дата звернення: 16.10.2025).
3. Краєзнавство. 2025. № 1 (128). URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EJRN&P21DBN=EJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=kraj/2025/1 (дата звернення: 16.10.2025).
4. Локальна історія. URL:
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F (дата звернення: 26.09.2025).
5. Локальна історія. 2024. № 3 (65). URL:
https://drive.google.com/drive/folders/1v0A2elQuB5SjcHp62iWcjd8_g_5KwZ90?usp=drive_link (дата звернення: 26.09.2025).
6. Михайло Симонович Волобуєв. URL:
http://novopetrivskeosoba.edukit.mk.ua/vidatni_geografi/mihajlo_simonovich_volobuyev/ (дата звернення: 16.10.2025).
7. Kultura Wsi Archives - NIKiDW. NIKiDW. URL:
<https://nikidw.edu.pl/en/kultura-wsi/> (дата звернення: 21.10.2025).
8. Kultura wsi. 2024. № 27 (4). URL: <https://nikidw.edu.pl/wp-content/uploads/2025/03/eKultura-Wsi-04-2024.pdf> (дата звернення: 21.10.2025).
9. Osorya. 2025. № 1 (16). URL: <https://promocjachoynice.pl/uploads/osorya-1-16-2025.pdf> (дата звернення: 20.10.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

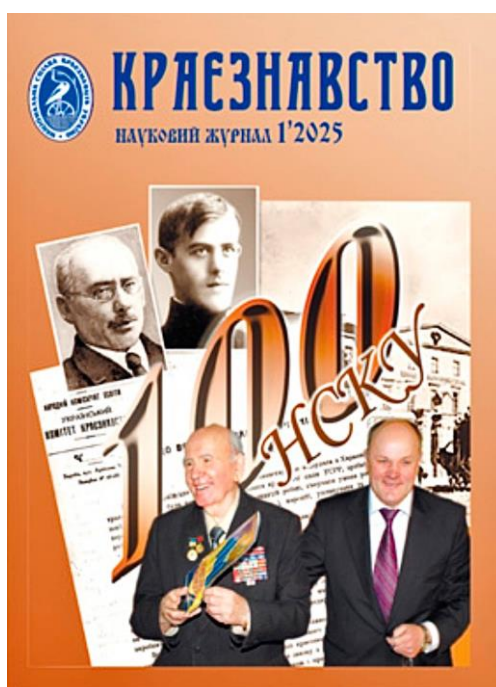
Додаток А,Б,В,Г містить обкладинки журналів: «Локальна Історія», «Краєзнавство», «Kultura wsi», «Osorya»

Обкладинка журналу «Локальна Історія»

Додаток Б

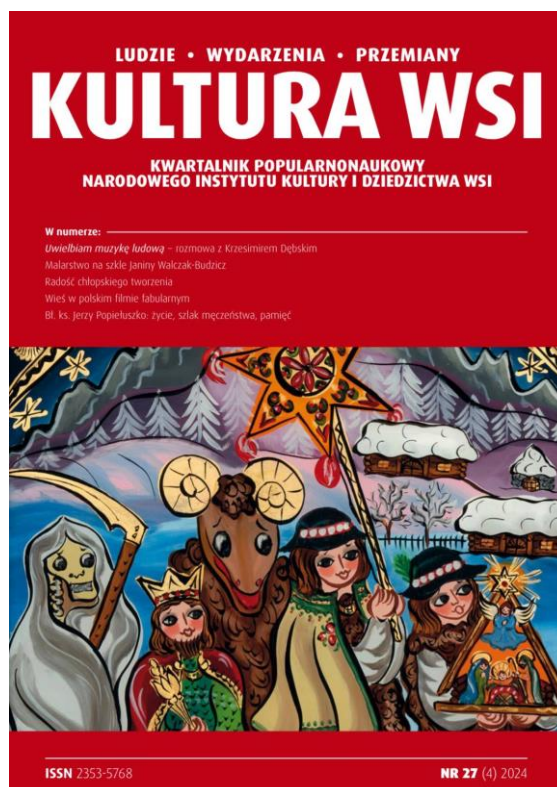
Обкладинка журналу «Краєзнавство»

Обкладинка журналу «Osorya»

Обкладинка журналу «Kultura wsi»

Відеопрезентація дизайн-макета краєзнавчого журналу «Етнічна межа»

Концепція та дизайн-макет

КРАЄЗНАВЧОГО ЖУРНАЛУ

“Етнічна межа”

Виконала:
студентка
Садуласва Діана Кенжайвна
Група: С -9-23-БіЖр (4.04)

КОНЦЕПЦІЯ ВИДАННЯ

Назва народилася не випадково: кожне село чи місто має свої видимі кордони, лінії на карті, що окреслюють територію, але справжня межа це люди, які наповнюють цей простір життям, характером і душею.

«Етнічна межа» — це місце, де перетинаються родові спогади, де традиції оживають у повсякденних дрібницях, а спільна ідентичність формується з тисяч індивідуальних історій. Кожен мешканець носій унікального шматочка великої мозаїки громади.

Місія журналу полягає у тому, щоб дати голос тим, хто зазвичай залишається поза увагою великих медіа. Це голоси простих мешканців села Семиполки: хранителів традицій, людей, які власними руками створюють сьогодення. Ми прагнемо, щоб їхні історії не зникали, не губилися в шумі часу, а ставали видимими, важливими, цінними для сучасних і майбутніх поколінь.

Основним завданням видання є створення особливого простору: місця пам'яті, роздумів, діалогу та відчуття спільності. Ми не просто фіксуємо факти й події, ми намагаємось осмислювати життя людей, їхні переживання, традиції та внутрішні світи.

ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ

Нашими читачами є мешканці Семиполок віком від **18 до 60 років**, люди, які люблять свою малу батьківщину, цікавляться корінням, історією, культурою, а також усі, хто цінує краєзнавчі видання та живу, справжню людську історію.

МЕТА

Журнал покликаний підтримувати місток між поколіннями, допомагати відкривати нові сенси у звичних речах і формувати повагу до історії власного краю.

Зміст

ПОГЛЯД

Художній нарис

Базар.....4

ЛЮДИ

Інтерв'ю

Бібліотека як простір довіри й спілкування

Наталія Василівна Скобо.....7

Серце, що виживає і навчає

Косенко Ніна Василівна.....13

Зимові хвороби, теплі пілі і кольорові олівці

Олександр Михайлович Запорожець.....21

ПАМ'ЯТЬ

Бліц-опитування

Сонитали очима трьох поколінь.....29

ЗМІСТ ЖУРНАЛУ

Матеріали згруповані у три **рубрики**: «Погляд», «Люди», «Пам'ять», які разом формують цілісну картину випуску. У першому номері читач побачить художній нарис про базар як місце зустрічей, спогадів і життя; інтерв'ю з Ніною Василівною Косенко, Олегом Михайловичем Запорожцем і Наталією Василівною Скобою; а також бліц-опитування трьох поколінь мешканців про традиції, улюблені куточки села та особисті історії переїзду.

ДИЗАЙН-МАКЕТ ЖУРНАЛУ

ОБКЛАДИНКА

Обкладинка першого випуску була створена за допомогою штучного інтелекту: йому спочатку надали фотографію будинку культури в селі Семиполки, а вже на основі цього зображення отримали результат (яскраву мультяшну інтерпретацію споруди).

Такий підхід дозволив перетворити звичайне фото на стилізовану ілюстрацію у вигляді марки.

ДИЗАЙН-МАКЕТ ЖУРНАЛУ

художній нарис

ПОГЛЯД

Базар

Авторка - Садюльська Діана

На фото - вулиця Приватна в селі Семиполки.
Авторка фотографії - Садюльська Діана

Село огорнуло м'яке сіре світло, ніби хтось накрив його тонкою тканиною. Дощ крапає рівномірно, як спокійна музика, а калюжі розкидають темні дзеркала, де коливаються небесні тінні рами. П'ятиця приходить до Семиполки без поспіху і без гучних ознак часу. Її чуті в шпелеті дощу по шиферу та у порожньому гомоні вітра біля колодаз, яке, мов старий вояка, нагадує настав особливий день.

художній нарис

ПОГЛЯД

На фото - базарна площа в селі Семиполки.
Авторка фотографії - Садюльська Діана

Ринок тут вирізняє ще до щостой, у хатах польово-но спалахує м'яке світло, тоді як надворі стоїть густа передзимова мля. Сонце цього разу не виїде, але ніхто й не чекає на нього. Люди швидко виходять з доминок, бо п'ятиця це базар, а базар у Семиполках ніколи ні на кого не чекає. Для одних це день необхідних покупок: свіжі овочі, домашній сир, ковбаси, випічка, що ще дикає теплом печі. Для інших: нагода зустріти давніх знайомих, перекинутися словом, дізнатися новини. І хоч здається, ніби це звичайна торгівля, насправді це таке саме серцебиття села, що збирає людей разом, як родина збирається на свято. У сирому тумані базар розгортається тихо, ніби прокидається разом із селом. Холодне повітря плавно мікшує асфальтом, а під синіми тентами бринить життя: продавці перебирають дрібні гроші, складають яблука по рядках, викладають теплі булочки, з яких тягнеться дух гарячої печі. Люди підходять, неважко, кутаються у куртки, ніби огортаються власним затиснутом ковдором.

художній нарис

ПОГЛЯД

На фото зображено базарну площу в селі Семиполки.
Авторка фотографії - Садюльська Діана

Голоси змішуються різними запитаннями: «Скільки коштує?», «Скільки?», «Дякую, дякую не бачились...». Хтось сміється, хтось злиться, хтось просто стоїть, дивлячись на інших. Над усім цим, на високому темному під дахом стоїть, висить велике порожнє, ледче гніздо мов тиний символ постійності. Воно спостерігає за людською метушню й терпеливо чекає весни. Воно знає, що ледки повернуться, як повертаються люди на базар щоп'ятиця. Є речі, які незмінні, навіть коли все навколо здається іншим.

ДИЗАЙН-МАКЕТ ЖУРНАЛУ

На фото - Семиполякський Вадим Вікторович
Авторка фотографії - Садукілава Дана

СЕМИПОЛКИ ОЧИМА ТРЬОХ ПОКОЛІНЬ..

Авторка - Садукілава Дана

Є село, яке живуть лише на картках, а є такі, що дихають у серці кожного, хто хоч раз пройшов їхніми вулицями, чув спів з відчинених вікон та відчував запах свіжоспеченого хліба з бабусиної печі. Семиполки саме таке село. Це більше ніж географічна точка, це жвава пам'ять, традиції, що передається з вуст у уста, майбутнє, яке народжується тут і зараз. У кожного покоління своя історія про рідне село. Молодь дивиться вперед, шукаючи нові горизонти, але не забуває коріння. Середні покоління працює, будує, зберігає. Старші несуть у собі скарбницю спогадів, мудрості й традицій, без яких село втратило б свою душу. Ми збрали три історії. Три голоси. Три погляди на одне й те саме місце.

29

ВІДЦІ-ОПІТУВАННЯ

ПАМ'ЯТЬ

БЕЗПЛАНИЙ ВАДИМ ВІКТОРОВИЧ

На фото - Безпаний Вадим Вікторович
Авторка фотографії - Садукілава Дана

ВІДЦІ-ОПІТУВАННЯ

ПАМ'ЯТЬ

ЗНАЙОМСТВО

У селі Семиполки, серед тихих вулиць і знайомих облич, живе юнак на ім'я Вадим. Йому двадцять років, і його життя вже встигло поділитися кількома містами і кількома шляхами. Три роки він провів у Дніпрі, де навчався в училищі й здобував освіту за спеціальністю «Монтажник гіпсокартонних конструкцій». Стояв буревій, і тепер його дорога веде до Чернігова, де він опанує спеціальність інженера за напрямком деревообробки та меблевих технологій професію, що вимагає терпіння, точності й любові до матеріалу.

На фото зображений Безпаний Вадим Вікторович
Авторка фотографії - Садукілава Дана

30

ДИЗАЙН-МАКЕТ ЖУРНАЛУ

На фото - Латинник Євген Петрович
Авторка фотографії - Садукілава Дана

ЛАТИННИК ЄВГЕН ПЕТРОВИЧ

На фото - Латинник Євген Петрович
Авторка фотографії - Садукілава Дана

ВІДЦІ-ОПІТУВАННЯ

ПАМ'ЯТЬ

ЗНАЙОМСТВО

Євген Петрович прокидається разом із сонцем так було завжди, ще з дитинства в Калені. Зараз, у сироті три, його руки знають науку кожної сорочки з трюндами, що відправляються з «Аксенті Флорен» в усі куточки України. Євген працює вантажником, його руки звикли до ваги, й до повторюваного ритму роботи. Кожна день починається рано й закінчується вночі, але це не чинить ані на нього, ані на його роботу. Він знає свою справу, і він знає, що змивається водою з обличчя й залишає після себе спокій. Тепер його дім у Семиполках, і саме тут, серед знайомих стінок і сусідських огорож, він відчуває себе на своєму місці. Євген навіки до тих людей, які знаходять радість у простоті. Його мрія зустріти на березі річки з водою в руках, коли поплавець ледь китається на воді, а час нби зупиниться. Можна похитати в ліві вогні, коли він з водою шукає гриби, білі, лисички, підберезники й повертатися щасливий додому.

На фото - Латинник Євген Петрович
Авторка фотографії - Садукілава Дана

31

ВІДЦІ-ОПІТУВАННЯ

ПАМ'ЯТЬ

Як почалася Ваша історія в селі Семиполки? Що привело Вас саме сюди?

Моя історія в селі Семиполки почалася із хатини. Ми познайомилися з дружиною на роботі, поспілкувалися, розмовляли й будинку моментально перекосили й перестроювали. Коли я зрозумів, що це саме та земля, з якою хочу будувати життя, і зробив їй пропозицію. Після весілля хатини привело мене до села Семиполки у най гарніший день, де розпочалося нове, найкраще життя, історія мого життя!

Який найскрашній спогад у Вас пов'язаний із цим селом?

Мій найцінніший спогад про Семиполки... Коли ми вперше разом вийшли на нашу подорож після перемоги, було тепло, сонце так само світило, і ми вперше вийшли через паркан, а в повітрі пахло свіжоспеченою картоплею. Той і вперше вийшли, що це справді наше місце і наш дім.

Які традиції Ви особливо цінуєте та зберігаєте й досі в своїй родині?

У нашій родині особливо значення мають традиції, що дарують відчуття єдності та тепла. Навіщо ми завжди їмо спільно ввечері, коли всі вже збираються разом, ми завжди чинимо один одному й не починаємо сварити, доки ми не зберемося за столом. Ми любимо святкувати родинні свята у величезній, ідеї сім'ї завжди відзначаємо історичні датуми. Це не об'єднує сім'ю, а це об'єднує, ми даруємо нове життя, і ми завжди проводимо час разом поза будинком.

32

ДИЗАЙН-МАКЕТ ЖУРНАЛУ

ГУДИМ НАДІЯ ВАСИЛІВНА

На фото - Гудим Надія Василівна
Авторка фотографії - Садукілава Дана

ВІДЦІ-ОПІТУВАННЯ

ПАМ'ЯТЬ

ЗНАЙОМСТВО

Надія Василівна сміється, цвітить, ринка мешканка села Семиполки, жінка з сильними руками та ясним поглядом, яка прожила своє життя скромно й гідно, без зайвих слів і метушні. Народилася в селі Діброва Польського району на Київщині, в родині колгоспників, де праця на землі була не вибором, а способом виживання. Вийшовши заміж, переїхала до Семиполки, де народила двох дітей і залишилася тут назавжди, але це місце так і не стало її ділком у найближчому розумінні цього слова. Її перша професія вівчарка, а в будинку дитини в Ворзель, робота, яку вона любила всім серцем, віддаючи материнське тепло дітям, що потребували його найбільше. Коли постало питання про виховання власних дітей, Надія Василівна прийняла рішення, яке говорить про неї більше за будь-які характеристики: пішла працювати на цегельний завод.

На фото зображена Гудим Надія Василівна
Авторка фотографії - Садукілава Дана

33

ВІДЦІ-ОПІТУВАННЯ

ПАМ'ЯТЬ

Не шукала легких шляхів й не чекала допомоги. Це був вибір сильної жінки, що не боялася важкої праці заради тих, кого любила. Мала квартиру вивислася не для неї, бо Надія Василівна не уявляла життя без городу, без квітів, без можливості торкнутися землі руками. Зараз її найулюбленіше місце цвинтар в Семиполках, саме тут вона відчуває гармонію: зустріч з людьми, спів, а також тиша, що дарує простір для роздумів. Вона любить працювати, не переносить брехні, відчуває нещастя інтуїтивно, як декадентський садівник відчуває напорі дерева. Вона любить хороших людей, нещасливих, обділених всім, хто потребує тепла, і обидить сторонню емоційність. Її життя це щось значно важливіше: історія про гідність, про вміння робити важкий вибір заради родини, вкрити собі. Надія Василівна жінка, яка залишила після себе тепло на серцях тих, кого торкнулася своєю щирістю.

Як почалася Ваша історія в селі Семиполки? Що привело Вас саме сюди?

Моя історія в Семиполках почалася після знайомства з чоловіком, який, опинившись тут, і саме в цьому селі народилися його діти. Ми жили в селі, і це була наша земля, і це була наша земля, і це була наша земля. Ми жили в селі, і це була наша земля, і це була наша земля. Ми жили в селі, і це була наша земля, і це була наша земля.

Який найскрашній спогад у Вас пов'язаний із цим селом?

Найскрашній спогад, пов'язаний із Семиполками, для мене це 1989 рік. Часи були важкими й болі, але життя було гарним, і ми жили в селі, і це була наша земля, і це була наша земля. Ми жили в селі, і це була наша земля, і це була наша земля. Ми жили в селі, і це була наша земля, і це була наша земля.

34

КОЛОРИСТИКА

В інтерв'ю з Наталією Василівною Скобою використані блакитні та сині відтінки, які гармонійно доповнюють навколишній інтер'єр фотографії.

З Ніною Василівною Косенко бежевий та червоний, підібрані відповідно до деталей на знімках, таких як стіл та светр героїні.

У матеріалі з Олегом Михайловичем Запорожцем застосовані світло та темно-коричневі тони, що відтворюють атмосферу темної палітри його фотографій.

У блиц-опитуванні кольори відсутні, а основний акцент зроблено на фотографіях, що дозволяє матеріалу залишатися живим і яскравим.

Загалом журнал виглядає досить стримано.

Колористика видання переважно підпорядкована фотографіям, щоб кожен матеріал виглядав цілісно та гармонійно. У деяких матеріалах, таких як нарис про базар, колірне оформлення відсутнє, а увага зосереджена на самих фото.

ШРИФТИ

ЗАГОЛОВКИ

ОСНОВНИЙ ТЕКСТ ТА ТЕКСТІВКИ

НУМЕРАЦІЯ СТОРІНОК

CORMORANT GARAMOND

POPPINS

SOURCE HAN SERIF KR

Основний текст має розмір 14, заголовки варіюються від 30 до 70 залежно від розміру матеріалу, текстівки подані у розмірі 12, а нумерація сторінок у компактному розмірі 9, що створює візуальний баланс.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Опитування

1. Укажіть Ваш вік?

- 18-25 років
- 26-35 років
- 36-45 років
- 46-60 років

2. Укажіть Вашу стать

- Жінка
- Чоловік

3. Укажіть Вашу сферу діяльності

4. Як Ви сприймаєте назву журналу «Етнічна межа»? Які асоціації вона у Вас викликає?

5. Чи, на Вашу думку, обкладинка відповідає тематиці видання?

- Так
- Ні

6. Чи вважаєте Ви достатньою кількість рубрик («Погляд», «Пам'ять», «Люди») у журналі «Етнічна межа»?

- Так, цього достатньо
- Ні, рубрик недостатньо

7. Наскільки вдало, на Вашу думку, підібрані шрифти для цього видання?

- Відмінно
- Добре
- Задовільно
- Незадовільно

8. Наскільки вдало підібрані кольори для дизайну журналу «Етнічна межа»?

- Відмінно
- Добре
- Задовільно
- Незадовільно

9. Наскільки вдало підібрані світлини для матеріалів цього випуску?

- Відмінно
- Добре
- Задовільно
- Незадовільно

10. Як Ви оцінюєте читабельність матеріалів у журналі?

- Відмінно
- Добре
- Задовільно
- Незадовільно

11. Чи задовольняє Вас текстовий контент у журналі «Етнічна межа»?

- Так
- Ні

12. Які недоліки є в журналі «Етнічна межа»?

13. Які рекомендації Ви можете надати для майбутніх випусків журналу «Етнічна межа»?

Дизайн-макет краєзнавчого журналу «Етнічна межа»

Зміст

ПОГЛЯД

Художній нарис

Базар.....4

ЛЮДИ

Інтерв'ю

Бібліотека як простір довіри й спілкування

Наталія Василівна Скоба.....7

Серце, що виховує і навчає

Косенко Ніна Василівна.....13

Зимові хвороби, тепла піч і кольорові олівці

Олег Михайлович Запорожець.....21

ПАМ'ЯТЬ

Бліц-опитування

Семиполки очима трьох поколінь29

Лист редактора

Дорогі читачі,

Ми з радістю представляємо Вам наш новий краєзнавчий журнал «Етнічна межа». Назва народилася не випадково: кожне село чи місто має свої видимі кордони, лінії на карті, що окреслюють територію, але справжня межа це люди, які наповнюють цей простір життям, характером і душею.

«Етнічна межа» — це місце, де перетинаються родові спогади, де традиції оживають у повсякденних дрібницях, а спільна ідентичність формується з тисяч індивідуальних історій. Кожен мешканець носій унікального шматочка великої мозаїки громади. Перший номер ми присвячуємо селу Семиполки тихому куточку, де минуле органічно влітається в сьогодення, а пам'ять зберігається у розмовах, поглядах і долях місцевих жителів. Ви прочитаєте щирі інтерв'ю з тими, хто береже пам'ять своєю працею, творчістю та родинними традиціями. На вас чекає також нарис про одне з особливих місць села те, що оживає завдяки тим, хто живе поруч і дбайливо передає його історію далі. Цей журнал наша спроба зупинити швидкоплинний час, уважніше придивитися до того, що в буденній метушні так легко прогледіти. Ми хочемо, щоб голоси наших героїв пролунали гідно, щиро й по-справжньому, торкаючись серця кожного читача.

Дякуємо Вам за те, що відкриваєте ці сторінки разом із нами. Нехай цей номер стане теплим нагадуванням: наша сила у пам'яті, яку ми спільно зберігаємо й передаємо.

З повагою -

редакторка журналу «Етнічна межа»

Садуллаєва Діана Кенжаївна

ХУДОЖНІЙ НАРИС

ПОГЛЯД

Б а з а р

Авторка – Садуллаєва Діана

На фото – вулиця Привітна у селі Семиполки.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

Село огорнуло м'яке сіре світло, ніби хтось накрив його тонкою тканиною. Дощ крапає рівномірно, як спокійна музика, а калюжі розкривають темні дзеркала, де коливаються небесні тіні ранку. П'ятниця приходить до Семиполок без поспіху і без гучних ознак часу, її чути в шелесті дощу по шиферу та у порожнистому гомоні відра біля колодязя, яке, мов старий вісник, нагадує: настав особливий день.

ХУДОЖНІЙ НАРИС

ПОГЛЯД

На фото – базарна площа в селі Семиполки.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

Ранок тут виринає ще до шостої, у хатах тільки-но спалахує м'яке світло, тоді як надворі стоїть густа передсвітанкова мла. Сонце цього разу не вийде, але ніхто й не чекає на нього. Люди швидко виходять з домівок, бо п'ятниця це базар, а базар у Семиполках ніколи ні на кого не чекає. Для одних це день необхідних покупок: свіжі овочі, домашній сир, ковбаси, випічка, що ще дихає теплом печі. Для інших: нагода зустріти давніх знайомих, перекинутися словом, дізнатися новини. І хоч здається, ніби це звичайна торгівля, насправді це тижневе серцебиття села, що збирає людей разом, як родина збирається на свято. У сірому тумані базар розгортається тихо, ніби прокидається разом із селом. Холодне повітря пахне мокрим асфальтом, а під синіми тентами бринить життя: продавці перебирають дрібні гроші, складають яблука по рядах, викладають теплі булки, з яких тягнеться дух гарячої печі. Люди підходять неквапом, кутаючись у куртки, ніби огортаються власною затишною ковдрою.

ХУДОЖНІЙ НАРИС

ПОГЛЯД

Хтось обережно переступає калюжі, щоб не намочити взуття; хтось шепоче щось сусідці на вухо зупинившись посеред дороги. Черги зростають непомітно, мовби самі вплітаються у цей щоденний ритуал. Дорогою до базару старенький дідусь на велосипеді повільно об'їжджає калюжі. Велосипед скрипить, але слухняно рухається вперед, а сам дідусь виглядає так, ніби пливе проти течії часу. У його поставі спокій і впевненість: він знає, що на базарі його чекають, що знайдеться той, хто запитає про здоров'я, і він обов'язково пожартує. Посеред шуму, гомону та дрібного дощу постає відчуття дому як на велике родинне свято, коли всі збираються разом.

На фото зображено базарна площа в селі Семіполки.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

Голоси змішуються різними запитаннями: «Скільки коштує?», «Свіже?», «Друже, давно не бачились...». Хтось сміється, хтось зітхає, хтось просто стоїть, дивлячись на інших. Над усім цим, на високому темному від дощу стовпі, висить велике порожнє лелече гніздо мов тихий символ постійності. Воно спостерігає за людською метушнею й терпляче чекає весни. Воно знає, що лелеки повернуться, як повертаються люди на базар щоп'ятниці. Є речі, які незмінні, навіть коли все навколо здається інакшим...

ІНТЕРВ'Ю

ЛЮДИ

БІБЛІОТЕКА ЯК ПРОСТІР ДОВІРИ Й СПІАКУВАННЯ

Авторка – Садуллаєва Діана

Наталія Василівна Скоба бібліотекарка у селі Семиполки. Вона прийшла у професію понад двадцять років тому, і цей вибір став для неї не просто роботою, а справжнім покликанням.

На фото – Наталія Василівна Скоба в Семиполківській бібліотеці.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

Чому Ви обрали для себе професію бібліотекаря? Що спонукало Вас до такого вибору?

Чесно кажучи, у професію бібліотекаря я прийшла скоріше випадково. У школі я дуже любила читати, й ця любов до книг лишилася зі мною й після навчання, але моя перша спеціальність була зовсім іншою я закінчила ветеринарію і шість років працювала за фахом. Потім моє життя змінилося: я вийшла заміж, народила дитину, через рік, ми з чоловіком розійшлися. Мені терміново потрібно було знайти роботу та забезпечувати дитину. Саме в цей час у місцевій бібліотеці звільнилося місце. До того тут майже 45 років працювала інша жінка, яка приїхала свого часу за направленням із Полтави. Звільнилося місце тому я вирішила спробувати. Колись я мріяла стати вчителькою української мови та літератури, але життя повело в інший бік. Тож я вирішила, що робота в бібліотеці це шанс повернутися до того, що мені справді близьке. Ми разом поїхали до директора Броварської центральної бібліотечної системи, я пройшла курси й після цього мене взяли на роботу. Я часто зверталася до колективу в районній бібліотеці за порадою й наставництвом. Так поступово я й залишилася тут.

Скільки років Ви працюєте в бібліотеці?

Вже 20 років. 1 квітня 2005 року я сюди прийшла працювати!

Пригадайте, будь ласка, свій перший день у бібліотеці. Як у Вас були перші враження?

Моє перше враження було простим: добре, є робота, але умови тоді були зовсім не такими, як зараз. Приміщення не опалювалося, було холодно, а ремонт здається, не робився від часу відкриття. Це справляло трохи складне враження я навіть не знала, що на мене чекає далі. Та все змінилося. Згодом у бібліотеці зробили ремонт, встановили опалення, і простір буквально ожив. А потім з'явилося найважливіше моя любов до книг стала ще сильнішою, бо поруч були читачі. Вірні, рідні, ті, хто підтримував і надихав мене щодня.

На фото зображена Наталія Василівна Скоба в Семиполківській бібліотеці.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

Чи був у Вас якийсь особливо кумедний запит або смішна ситуація з читачами, яка надовго залишилася у пам'яті?

Була в мене колись одна смішна ситуація з читачами. До бібліотеки прийшла компанія хлопців тоді вони ще були підлітками, зараз їм уже за двадцять. Вони й раніше заходили: з сумками бананками через плече, привітні, гомінкі. Того дня також привіталися, трохи походили між полицями, узяли одну книгу й пішли. Я ж вирішила слідом помити підлогу. Коли мила, всі свої книги як дітей своїх знаю! Глянула на полицю, а кількох книг немає.. Вкрали. Зрозуміла одразу, хто їх узяв. По дорозі зустріла маму одного з хлопців сказала, що книги вкрали. Вона, мабуть, швидко їм подзвонила й повідомила про випадок. Коли я підійшла до озера біля школи, побачила ті книги розкиданими. Я їх позбирала, а потім вони ще через когось повернули інші. От така історія: хлопці, видно, перелякалися, що їх насварять, повикидали книги, а я вже потім збирала їх по озеру.

Яка книга користується найбільшою популярністю серед читачів у селі Семиполки?

Наприклад Володимир Миколайович Гузій книга «Золота очеретина»: відкриваю, а сторінки в деяких місцях пожовклі це свідчить про те, що книгу часто переглядають. Тепер знаходимо те, що цікавить людей в книзі: «Де народилася княгиня?». Це показує, що найбільший інтерес у людей викликає саме своє рідне, пов'язане з краєзнавством.

Книга «Історія поселень Броварського краю». У таких книжках можна знайти і відомості про знаменитих особистостей, і про місцеві куточки, і про різні історії сіл. Усе це справді захоплює читачів. З художньої літератури сьогодні найбільше читають Максима Кідрука й Андрія Кокотюха. До речі, я давно просила Ларіона Павлюка книга «Я бачу, вас цікавить пійма» викликає зацікавлення. Перші читачі вже взяли книгу. Особисто для мене вона була непростю: до 130-ї сторінки я кілька разів поверталася, не йшло, але мої читачі 60+ читають Павлюка дуже активно. Усе добре! Беруть і читають із задоволенням.

Наскільки часто до Вас приходять люди не стільки за книгою, скільки за спілкуванням чи порадою?

Так, це трапляється досить часто. Ми навіть проходили спеціальний тренінг у Київській обласній бібліотеці для дітей на Русанівці, де психолог радив: «Просто слухайте, не беріть усе близько до серця, бо це може виснажувати». Справді, відвідувачі нерідко діляться особистими історіями, іноді навіть такими, що зовсім не стосуються книг. Це схоже на розмову з психологом чи лікарем вони довіряють, розповідають про життя, про політику, про сільські справи. Я намагаюся просто вислухати й підтримати. З багатьма читачами ми вже добре знаємо їхні уподобання, тому інколи вони телефонують заздалегідь: «Я буду через півгодини, підготуйте мені книжки». Це своєрідна традиція для тих, хто читає постійно, я вже складаю добірку стандарт 5 книг.

Опишіть Ваш ідеальний робочий день.

Звичайно, найкращі робочі дні це ті, коли зранку йду на роботу, а мені вже дзвонять читачі: «Ми сьогодні прийдемо». Ідеш на роботу, а вони вже стоять під дверима, чекають. Коли приходить багато людей це справжнє свято тоді відчуваєш, що твоя праця потрібна. Особливо приємно, коли читачі приходять не з порожніми руками. Часто дарують бібліотеці книги не скажу, що їх дуже багато, але такі подарунки трапляються. Діти дарують свої малюнки, іноді навіть картини чи інші роботи. Це надзвичайно зворушливо!

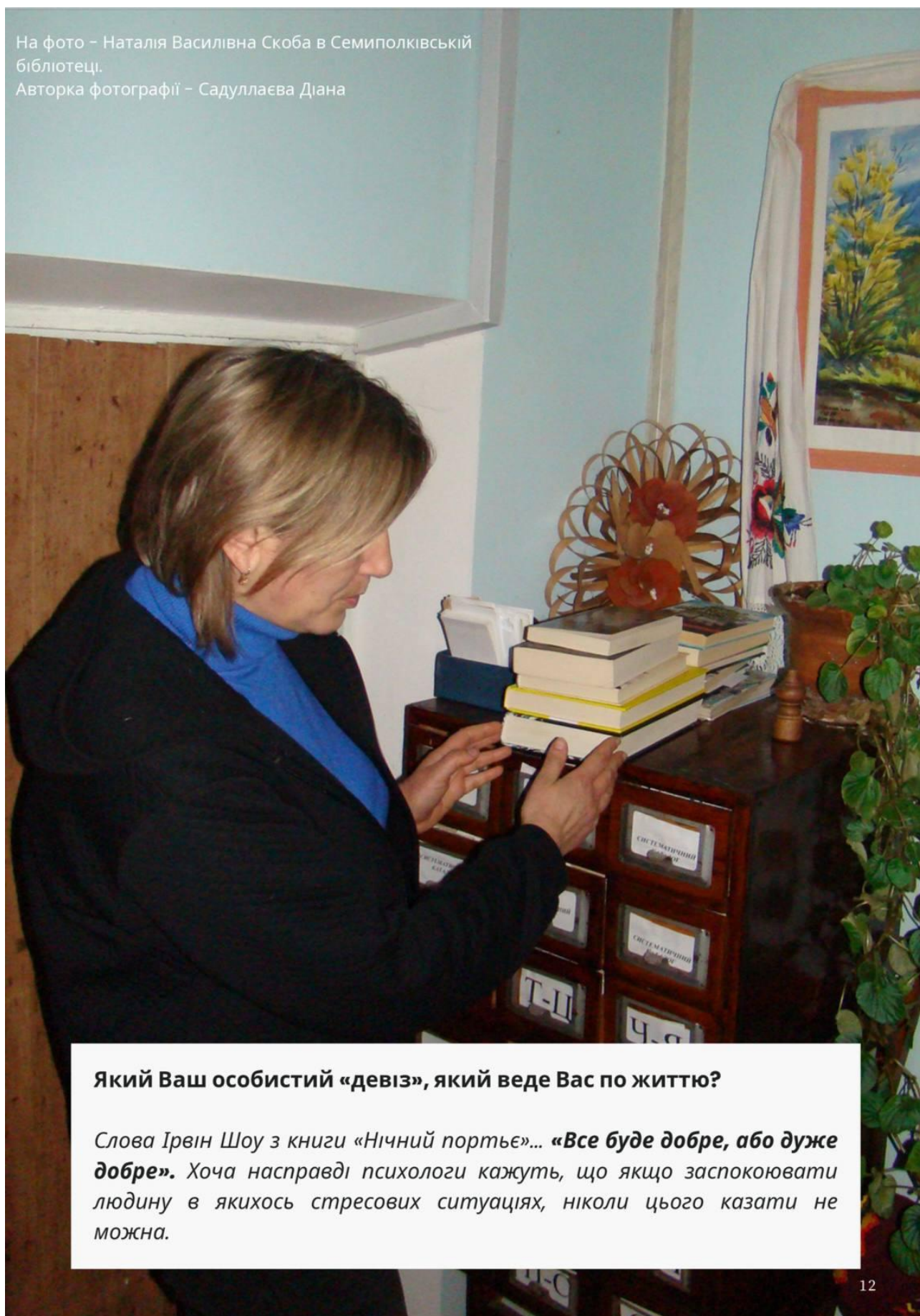
Які особисті якості, навички Ви набули або вдосконалили працюючи тут?

Працюючи тут, я вдосконалила дуже важливу якість уміння розуміти людину. З роками починаєш відчувати кожного читача: ще до того, як він озвучить прохання, вже знаєш, які книги йому потрібні. Я добре пам'ятаю, хто любить оповідання, а хто навпаки надає перевагу великим романам. Хтось не цікавиться світовою літературою, бо важко запам'ятовує імена авторів, а комусь найближча українська класика чи історичні твори. У кожного є свої вподобання, і з часом вони стають для мене очевидними. Це навичка уважності й спостережливості: слухати, помічати, запам'ятовувати. Вона допомагає не лише швидко підібрати потрібну книжку, а й створити атмосферу довіри, коли читач відчуває, що його розуміють і пам'ятають.

З якими найбільшими труднощами чи викликами Ви стикаєтеся у своїй щоденній роботі?

У щоденній роботі найбільшим викликом є нестача книжок, яка б повністю задовольняла потреби читачів. Хотілося б мати більше різноманіття: і української, і світової літератури, сучасних авторів. На жаль, такої кількості немає, і буває, що активні користувачі швидко перечитують усе доступне й більше не знаходять для себе нового. Інколи надходить література, яка не зовсім відповідає запитам читачів. Це теж створює труднощі, адже люди приходять саме за тим, що їм цікаво. Ще одна проблема фінансування. Бібліотека не завжди отримує достатню підтримку від громади, і нові книги часто з'являються завдяки подарункам. Вагомий внесок зробила Валентина Миколаївна Малій, яка передала багато книжок, а також її донька Світлана Гаврилюк у минулому році вона подарувала сучасні й гарні видання. Допомагають і державні програми, зокрема Український інститут книги, а цього року книги закупила Київська обласна рада.

На фото – Наталія Василівна Скоба в Семиполківській бібліотеці.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

Який Ваш особистий «девіз», який веде Вас по життю?

*Слова Ірвін Шоу з книги «Нічний порт'є»... **«Все буде добре, або дуже добре».** Хоча насправді психологи кажуть, що якщо заспокоювати людину в якихось стресових ситуаціях, ніколи цього казати не можна.*

ІНТЕРВ'Ю

ЛЮДИ

СЕРЦЕ, ЩО ВИХОВУЄ І НАВЧАЄ

Авторка – Садуллаєва Діана

*Вона зберегла пам'ять про втрати й перетворила її на світло любові до рідної землі. **Ніна Василівна Косенко** педагог, чиї уроки виховували серце, і краєзнавиця, яка показала, що чудеса існують поруч із нами.*

На фото – Косенко Ніна Василівна.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

Розкажіть, будь ласка, про Ваше дитинство. Які події вплинули на формування Вашого світогляду?

Я народилася в Архангельській області, Няндомський район, село Погорілець. Туди в 30-ті роки депортували моїх батьків разом із багатьма іншими розкуркуленими українськими сім'ями, тому той край для нас ніколи не був рідним. Дитинство я провела на Півночі серед лісів і снігів у цих суворих умовах ми мусили вижити, переборювати труднощі, радіти й тужити водночас. З п'яťох дітей вижили двоє: я і мій старший брат Іван. Батьки свято оберігали пам'ять про рідну землю. Хоч ми з братом народилися і виросли в Росії, але ми знали, що ми українці, що десь є наша рідна земля. Часто нам розповідали батьки про село, де вони народилися, про обряди та звичаї українців. Тато, а частіше мама, вечорами читала нам «Кобзаря» Шевченка. Я вже не пам'ятаю, як «Кобзар» потрапив до нас, і де його взяли батьки, а зберігали за його за іконою, як святиню. Юність моя минула на Черкащині серед степів. Коли я вперше побачила цю красу: безкраї поля пшениці, цукрових буряків, соняшників, макові городи й наса́джені лісосму́ги. Тоді я зрозуміла, чому батьки все життя так трепетно берегли пам'ять про цю землю. Я полюбила цей край, він став моєю єдиною Батьківщиною.

На фото зображена Косенко Ніна Василівна.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

Хто або що надихнуло Вас обрати професію педагога?

З раннього дитинства я мріяла стати вчителем. Прикладом для мене була мамина рідня. Мені здавалося, що якби ми всі зібралися разом, ми могли б забезпечити роботу цілої школи: серед них були математики і фізики, біологи і хіміки, історики і географи, вчителі іноземних мов, а найбільше гуманітарії та вчителі початкових класів. Вони знали по три-чотири мови та вміли грати на багатьох музичних інструментах. Коли батьки дізналися, що я хочу стати вчителем, родина протестувала та радили обрати щось інше, але я твердо сказала «ні». Коли ж вони дізналися, що я мрію стати філологом, відразу попереджали про труднощі, з якими я зіштовхнусь. У дитинстві я мала довгу косу, і однокласники часто смікали її та дразнили мене. Саме тоді я дала собі слово обов'язково стану вчителем і ніколи не ображу і не принижую жодну дитину. І свого слова дотримала. Моя мама навчила мене читати старослов'янською мовою, і завдяки цьому я мала багато знань і корисних навичок. Великий вплив на мою долю мала зустріч із чудовою жінкою і прекрасним учителем Зорею Марією Остапівною. Навчаючись у Черкаському державному педагогічному інституті на філологічному факультеті. Завжди із усмішкою на обличчі згадую студентські роки, і низько вклоняюся своїм викладачам за те, що дали мені міцні знання, за те, що вклали у мою голову правильне ставлення до обраної професії. Вони допомогли мені усвідомити, що бути вчителем означає належати до однієї з найпочесніших професій на землі.

Які життєві цінності Ви зберегли протягом свого життєвого шляху та прагнули передати своїм учням?

Для мене урок це не просто передача знань. Це можливість через приклади художньої літератури вселити в дітей віру в життя, у творчу силу людського добра, милосердя та співчуття. Моя мета допомогти їм чітко розрізняти добро і зло, усвідомлювати, де проходить межа між ними, як через наші серця проявляються людські вчинки.

Допомогти зрозуміти, що зрада найстрашніше з того, на що здатна людина, що зрадники бувають різними, як і плата, за яку вони це роблять. На жаль, ми живемо у світі, де все можна купити чи продати, у часи егоїзму, байдужості та жорстокості. Я переконана: кожен учитель, ідучи на урок, має пам'ятати: хто, як не він, може донести до дітей надбання попередніх поколінь, розуміння краси рідної землі та цінність загальнолюдських чеснот. Ми маємо виховувати у них потребу стати на шлях боротьби зі злом, але не поодинці, а разом, допомогти їм повірити в себе і ніколи не відчувати себе меншовартісними. «Навчаючи — виховувати» саме таку тему я обрала ще в інституті. Бо я переконана: навчання й виховання неможливо розділити, вони мають йти поруч, доповнюючи одне одного. Я завжди приводила дітям прості приклади: якщо на вашому шляху ви побачите людину, що впала в багнюку, не оминайте її й тим паче не ступайте через неї. Нахиліться, подайте руку, допоможіть підвестися, обтрусіть. Це і буде ваше добро. Бо якщо в серці немає доброти й поваги до іншого не буде й справжнього щастя.

Які якості, на Вашу думку, є найважливішими для вчителя сьогодні?

Доброта, взаєморозуміння та виховання — це цінності, які мають йти поруч, доповнюючи одне одного. Не варто підносити щось одне над іншим усе важливе. Ми повинні навчати дітей не лише знанням, а й добру, справедливості, повазі. Щоб віра, надія і любов ішли з ними поруч у житті. Варто пам'ятати: втратити ці цінності легко, а от зберегти потребує зусиль.

Що стало поштовхом до Вашої зацікавленості краєзнавством і як зародилася ця любов до вивчення рідного краю?

Поштовхом до моєї зацікавленості краєзнавством стала історія моєї родини та шлях, який ми пройшли. Любов до України зародилася в мені ще в дитинстві, коли я жила на далекій Півночі й не бачила Батьківщини, знаючи про неї лише з теплих розповідей батьків. А коли я вперше приїхала в Україну й побачила її безмежні поля, красу й велич, то зрозуміла, чому батьки так щиро любили цю землю і змогли передати цю любов мені.

Змалку я ставила багато питань: чому ми опинилися саме тут, звідки походять наші прізвища, чому соняшник тягнеться за сонцем... Мене завжди цікавило коріння — це те, що формує людину й пов'язує її з рідним краєм, а справжнім поштовхом стало моє навчання. Коли я отримала тему курсової роботи «Історія числа сім», я годинами працювала в бібліотеці, переглядаючи старі книги, архіви та різні джерела, занурюючись у пошуки матеріалу для своєї роботи. У 1967 році отримала направлення в Семиполківську середню школу, саме тоді й виникла ідея дослідити сім чудес цього села. Я зрозуміла, що краєзнавство — це не просто наука, а жива нитка, яка поєднує минуле й теперішнє, відкриваючи глибше розуміння рідного краю та його історії.

Ніно Василівно, як саме виникла ідея створити краєзнавчий проєкт про рідне село?

Ідея створити краєзнавчий проєкт про рідне село Семиполки народилася з бажання зберегти його унікальні культурні, історичні, географічні та природничі надбання і передати їх майбутнім поколінням семиполківчан. Особливе значення у цьому проєкті має число «сім», яке пронизує все наше село: сім полків, сім полів, сім спілок, сім кутків, сім тисяч десятин землі має поміщик, а село протяглося на сім кілометрів вздовж траси. А почнемо з того, що ми знаємо про число «сім». Чому саме «сім», а не «п'ять» чи «вісім»? Сім розглядалось як число, наділене надприродною силою. Більш того, воно слугує своєрідним кодом до пізнання тих аспектів, де присутня містика, де до кінця не розкриті тайники людської душі. Задумайтесь : спектр світла складається із семи кольорів, в музикальній гамі сім нот. В давнину люди вважали, що в світі існує сім морів і побудували сім чудес світу в знак своєї влади над планетою. Іслам обіцяє віруючим сім небес, причому саме на сьомому небі їх чекає верх насолоди. Найвагоміші мислителі людства на теоретичному рівні прийшли до висновку, що число 7 лежить в основі нашого уявлення про час. Життя людини розбивається на сім періодів, в тиждні сім днів. Особлива таємничість нашого села лише підсилює цікавість до нього.

Чому саме в Семиполках найбільша в районі кількість лелечих гнізд? Чому тут проростає стільки рідкісних рослин, занесених до Червоної книги? Чому в наших лісах знаходять рідкісні види моху, яких майже не зустрінеш в інших куточках України? І чому на карті України та країн СНД більше немає Семиполок, окрім Казахстану, де є село із схожою назвою Семиполка? Всі ці питання й загадки надихнули мене на створення проєкту «Сім чудес Семиполок».

Скільки людей долучилося до краєзнавчого проєкту? Як Ви розподіляли ролі між учителями, учнями та односельцями?

У реалізації краєзнавчого проєкту взяло участь дуже багато людей стільки, що навіть важко порахувати. Усі мої учні, від 5-го до 11-го класу, долучилися до роботи разом із батьками. Кожен мав своє невелике завдання: діти розпитували в батьків про родинні історії та події, якими вони могли поділитися для проєкту. Учителі допомагали координувати роботу учнів, а найактивніші діти збирали матеріали та робили фотозйомку. Їхні імена зазначені наприкінці проєкту. Видання матеріалів стало можливим завдяки підтримці сільської ради та птахофабрики вони допомогли з друком, а директор і завідувачі сприяли організаційній частині. Велику роль відіграли й односельці: вони ділилися спогадами, брали участь у зустрічах і допомагали ухвалювати рішення щодо наповнення проєкту. Таким чином, це була справжня спільна робота, де кожен зробив свій внесок.

Яка частина роботи виявилася найскладнішою?

Найбільші труднощі виникли під час підготовки матеріалів до друку. На той час бракувало паперу, усе потрібно було ретельно впорядкувати й оформити. Додатковим викликом стала робота над фільмом, непросто було організувати процес так, щоб усі матеріали поєдналися в цілісний проєкт. Та попри складнощі, завдяки допомозі працівників сільської ради, будинку культури, птахофабрики та радгоспу нам усе вдалося реалізувати.

Які місця Ви вважали найважливішими для включення до переліку «Семи чудес Семиполок»? Чому саме вони?

Коли ми вивчали «Сім чудес світу», мене надихнула сама назва нашого села Семиполки. Історія тут настільки багата, що обрати лише сім об'єктів було непросто. У селі існує три легенди про його походження, але яка з них правдива ніхто не може сказати точно. Тому ми вирішили провести відкрите голосування, адже кожен мешканець має свої особливі місця, які вважає цінними. У результаті обрали такі сім чудес: Михалева гора, Старосвітське озеро, Базарна площа, Татарське озеро, Панський сад, Обузне та долина Сукач. Кожне з цих місць має свою історію, яку люди зберігають у спогадах і переказах. Коли проєкт був завершений, ми організували загальні збори села. Багато хто був здивований, скільки цікавого та забутого є в нашій місцевості. Люди раділи, згадували, ділилися історіями й навіть називали місця, які, на їхню думку, теж могли б потрапити до цього переліку. Це ще раз довело, наскільки багатогою є історія Семиполок.

Чи вдалося в ході роботи відкрити для себе щось нове про Семиполки, про що Ви раніше не знали?

Так, у процесі роботи я відкрила для себе набагато більше, ніж очікувала. Приїхавши сюди за «сімома чудесами», я знайшла їх аж двадцять вісім. Ми часто ходимо цією землею, дивимось під ноги й не помічаємо, яка краса нас оточує. Навіть самі семиполківчани дивувалися й перепитували: «Невже це у нас? Це наша природа?», але найбільшим відкриттям для мене стали люди. Я зрозуміла, що будь-яку, навіть найскладнішу роботу можна здійснити, коли поруч є підтримка й розуміння. Семиполки багаті не лише природою та історичними чудесами, а насамперед людьми.

На фото – Косенко Ніна Василівна.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

Що для Вас особисто стало найбільшою цінністю цього проєкту: процес, результат чи людська взаємодія?

Для мене найбільшою цінністю цього проєкту стала саме людська взаємодія. Адже самотужки я б ніколи не змогла реалізувати задумане усе стало можливим завдяки розумінню, підтримці та щирому бажанню людей дізнаватися більше про свій рідний край.

ІНТЕРВ'Ю

ЛЮДИ

ЗИМОВІ ХВОРОБИ, ТЕПЛА ПІЧ І КОЛЬОРОВІ ОЛІВЦІ

Авторка – Садуллаєва Діана

*Його дитинство минало серед лісу, біля бабусиної печі та стінгазет у школі. Без спеціальної освіти, але з невтомною допитливістю, він самотужки відкривав для себе мистецтво: від дитячих альбомів і журналів до серйозних спроб вступу в художній інститут. Сьогодні природа й досі залишається головним джерелом натхнення **Олега Михайловича Запорожця**.*

На фото – Олег Михайлович Запорожець у майстерні.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

Розкажіть, будь ласка, про своє дитинство: коли і за яких обставин у Вас з'явився інтерес до мистецтва?

Першим яскравим спогадом були батькові графічні силуети зайців й качок, які він малював простими лініями настільки виразно, що я й сьогодні можу повторити їх по пам'яті. Коли до нас у Федорівку прислали молоду сім'ю лісничого, у них був хлопчик мого віку. Це була інтелігентна родина, і мама часто давала нам альбом та кольорові олівці. Ми багато малювали разом, і саме тоді мені це дуже сподобалось. Я навіть надсилав свої малюнки до журналу «Мурзилка» й «Барвінок» пам'ятаю, що отримав відповідь. Дуже багато я малював узимку біля бабусиної печі. Нова пристройка, стара хата, піч усе це я добре пам'ятаю. Узимку я часто хворів: зими були суворі, замети такі, що забору не видно. Ми рили тунелі в снігу, ховалися в сугробах, а потім промерзали й хворіли. Тоді бабуся клала мене на піч, і я малював чим ще займатися? У школі на мені була стінгазета: до кожного свята потрібно було щось оформлювати. Часто бувало так, що вже завтра потрібно нести газету, а я лише ввечері сідаю малювати, і працюю всю ніч. Учитель малювання, хотів, щоб батьки віддали мене в художню школу, але ми жили в лісі, і мама вирішила, що віддавати мене кудись далеко неможливо. Так сталося, що я ніде спеціально не навчався, хоча дуже цікавився мистецтвом. Батько випишував журнал «Огонёк», я перечитував глянцеви вкладки з роботами художників та матеріалами про них. Збирав ці сторінки, випишував інформацію. Малював багато просто з натури в лісі. Зараз, коли є інтернет, доступно будь-яке пояснення: як зробити холст, як його загрунтувати, як змішувати фарби чим розбавляти їх, а тоді я всього цього навіть не знав, тож живопис прийшов у моє життя набагато пізніше. Малюнок же завжди був першим.

З чого почалося Ваше занурення у творчість? Чи пам'ятаєте свою першу роботу та яку реакцію вона викликала у оточуючих?

Моя перша робота... Ну, напевно, ще в школі я міг намалювати якусь квітку, і дівчата одразу: «Ой, подаруй мені! Ні, мені!». Перша серйозна спроба, коли я вирішив вступати в художній інститут у Києві. Там приймали до тридцяти шести років, а мені вже якраз було десь біля того. Я спершу й не хотів, а мені говорили: «Давай спробуй, що тобі».

Ну, я взяв свої домашні малюнки, поїхав. Професор, художник наш, дивився мої роботи відклав кілька і сказав: «Це на виставку можна». То були малюнки, графіка, а графіка в мене завжди була сильніша. Тоді мене там ще й «Шишкіним» обізвали уже вдруге, до речі: і в статті писали, що я «український Шишкін» бо я природу малюю. Був тільки один казус товариш мій більше цікавився скульптурою, але малюнок теж потрібен, він приходив у студію. Йому там уже викладали малювання. Я пішов зі своїми роботами, він подивився й питає: «А ви, крім рослинності, більше нічого не малюєте?» І все мене одразу відвернуло від тієї студії. Я навіть їздив у Ленінград. Але невдало вибрав час літо, всі пороз'їжджалися, нікого в академії не було. Тому, що в Києві спеціального класу по пейзажу не було, а я думав, у Ленінграді знайду. Людину мені малювати завжди було дуже складно. Хоча, коли я складав іспит у нас в інституті, був натурник такий професіонал, цікава особистість, з довгим, дуже білим волоссям. Абітурієнти малювали його, а йому треба було відпочити стоїть же в одній позі. Він обійшов усіх, дивився, хто як малює, і я чую за спиною: «Портрет номер один». Всі учні після підготовки малювали за схемою: пропорції, побудова тіла, як навчили, а я малював так, як бачив. Якщо десь тінь значить, тінь!

Який період з Вашого життя найбільше вплинув на Вашу творчість?

Період, який найбільше вплинув на мою творчість... Напевно, той час, коли мені почали говорити, що треба йти вчитися обов'язково, що малюю я, може й подобається людям, але основа має бути. Це ціла наука: як змішувати фарби, які між собою сумісні, яка хімія стоїть за тим, чому один колір тримається, а інший через час тьмяніє. Треба знати, як робити підмальовок, як працювати з матеріалом самотужки це надзвичайно складно. Я багато часу витратив, справді дуже багато. Особливо коли малював з натури взимку: стоїш у снігу, а кожну гілочку треба вималювати, за п'ять хвилин це не зробиш. Мені радили звернутися до викладача, який вже перестав викладати. Якось я прийшов до нього, а він каже: «Почекай, зараз зайде один чоловік. Твій земляк із Броварів». Ми познайомилися й одразу подружилися, не просто як товариші, а як друзі, яким можна довіритися. Він теж починав самотужки, але вже ходив у цю студію, мав більше підготовки. Завдяки йому я вперше побачив, як люди працюють «у цій кухні», і мене це дуже вразило. Хоча всяке бувало. У 1986-му році, жив я тоді в Броварах, у мене були перші шкільні малюнки з натури, уже й фарбами. І була така хвилинка, що я зібрав усе й спалив... Думав: усе, зав'яжу, більше не буду!

Що стало натхненням у створенні Ваших картин?

Натхненням завжди була природа. Я виріс у лісі саме там я найбільше відчував творчий поштовх. Коли ходив у ліс, то ніби набирився сил: повертався додому, і аж руки свербіли взятися за пензлі, перенести на полотно те, що щойно побачив. Зараз я майже не ходжу до лісу. Мене дружина кличе: «Пішли разом, підемо по грибочки. Я гриби назбираю, а ти надихнешся», але я так не можу. Якщо йду в ліс, то тільки сам. Навіть собак з собою не пускаю вони мені заважають. Мені важливо, щоб ніщо не відволікало, щоб не було зайвого руху чи шуму. Для мене це завжди була особлива зустріч як побачення.

Ви відчуваєте, що Ваша творчість несе певну місію? Що саме Ви хочете сказати глядачеві через свої роботи?

Через свої роботи я хочу сказати глядачеві дуже просту, але важливу річ: природа це наша мати, наше все. Цю красу потрібно не лише бачити, а й берегти. Ми часто проходимо повз, зайняті своїми справами. Можемо йти лісом чи полем і навіть не зупинитися, щоб помітити: ось сосна, крізь яку проходить сонячний промінь, а ось берези, що восени створюють таку гармонію, від якої перехоплює подих. Багато людей цього просто не бачать минають, не піднімають очей.

Чи важлива відповідна освіта для митця, на Вашу думку?

Так, я вважаю, що базова художня освіта необхідна. Вона дає основи та фундаментальне розуміння, яке значно економить час і сили. Коли маєш цю базу, тобі ніби дають готовий інструмент у руки, а далі ти вже можеш рухатися самостійно, а коли всього вчишся сам, то доводиться збирати знання по кріхтах. Це займає багато часу, і часто трапляються помилки, яких можна було б уникнути. Тому освіта це опора, яка допомагає швидше стати на свій творчий шлях.

Ви створюєте роботи в найрізноманітніших техніках, від графіки й олійного живопису до випалювання по дереву. Як Вам вдалося опанувати цей широкий спектр мистецьких прийомів самостійно, без професійної освіти?

Опанувати графіку дуже просто: є аркуш паперу, олівець і те, що тебе надихає. Дивишся на об'єкт і пробуєш передати його на папері. Головне практика. Спочатку, звісно, не все виходить так, як хочеться, але з часом майстерність виробляється. Був момент, коли я сам здивувався: сиджу над альбомом, дивлюся на об'єкт, а рука ніби сама веде олівець. Уже не думаєш про кожен штрих просто працює професійний досвід. З випалюванням сталося випадково. Зробив невеликий зріз дерева, зашліфував й без жодних підмальовок чи фарб, випалив перший сюжет навіть не пам'ятаю, що то було. Потім узяв кілька таких робіт разом із живописом на виставку. Люди зацікавилися, почали просити зробити щось на замовлення наприклад лева, бо хтось мав знак лева. Так усе й пішло, поступово я виробив свою техніку, з підмальовками й деталізацією, але основа всього живопис і малюнок. Якщо вмієш зробити якісний малюнок, то розфарбувати його вже наступний крок.

Чи доводилося Вам стикатися з критикою? Як Ви її сприймаєте та реагуєте на неї? Чи впливає критика на Ваше бажання продовжувати займатися улюбленою справою?

У мене десь тут є книга відгуків. Зараз... Я навіть спеціально написав на ній: «Книга відгуків: критика, побажання, пропозиції». Спершу думав, що можливо, туди щось напише якийсь художник дасть зауваження, поради, критику. Коли я почав читати, то чесно кажучи, здивувався: там стільки теплих слів, наче я мало не на ікону заслуговую. Стільки похвали, що просто дивуєшся. Особливо цікаво було знайти дитячий запис таким маленьким почерком, дуже щиро. Навіть згадую: хтось написав, що йому шість років. Це так зворушує: «Мені дуже сподобалося! Яся 6 років. Дякую!»

Які моменти у процесі створення картин були для Вас найскладнішими? Що вимагало найбільших зусиль?

Живопис. Коли немає академічної підготовки, кожен мазок вимагає зосередженості: потрібно правильно змішати фарбу, підібрати пензель, правильний мазок. Десять мазок накладається на попередній, десять його можна зробити тільки один раз і не чіпати, бо зіпсувати дуже легко. Як кажуть: «Ворог таланту бажання зробити краще». Часто хочеш підправити деталь, а виходить навпаки гірше, і повернути вже неможливо. Іноді робота складається легко й ніби сама «йде». Так було з картиною «Дорога в осінь»: на фотографії вона виглядає не так, але в живу зовсім інша, тепліша й глибша. Іноді буває навпаки малюєш, мучишся, і картина просто зупиняється. Тоді я відкладаю її, бо відчуваю: зараз у мене немає сили завершити так, як задумано. Так сталося й з великою осінньою картиною для мого брата. Я почав її, зробив перший шар, потім довго не міг повернутися. Вона стояла два роки, поки не з'явився стимул його 75-річчя. Лише тоді я зібрався з силами, відновив роботу, й вона нарешті пішла. Вийшла гарною...

Чи болісно Вам прощатися зі своїми картинами?

Боляче! Особливо з тими, що сам люблю найбільше, але так завжди: люди зазвичай обирають саме ті роботи, які для мене найцінніші.

Чи пам'ятаєте Ви, як уперше продали свою картину? Що Ви купили на зароблені кошти?

Щодо першого продажу картини: я виносив невеликі роботи маслом, а також випалювання, на Львівській площі в переході. Чесно кажучи, не пам'ятаю, що саме купив на зароблені гроші, але тоді почав продавати роботи пішли добре. Тоді ще існували купони: після розпаду Радянського Союзу в Україні з'явилася своя валюта, і звичайні гроші контролювалися через ці купони. Без них купони були просто папірцями. Згодом я продавав картини на Андріївському узвозі вже за валюту за долари. Моя остання велика виставка, майже основна, відбулася у 2019 році: більшість робіт були продані близько десяти.

Що б Ви порадили молодим художникам, які тільки починають свій шлях?

Молодим художникам, якщо ти захотів бути художником будь ним. Як казав Ілля Рєпін, видатний художник: «Талант — це передусім труд». Трудись, трудись, трудись, не покладаючи рук. Я запам'ятав, що казали про музикантів: «Якщо я не потренуюся один день, це помічу я; два дні помітить професіонал; три дні помітить публіка». Тут треба працювати безперервно: або-або.

Яке Ваше улюблене місце в Семипоках?

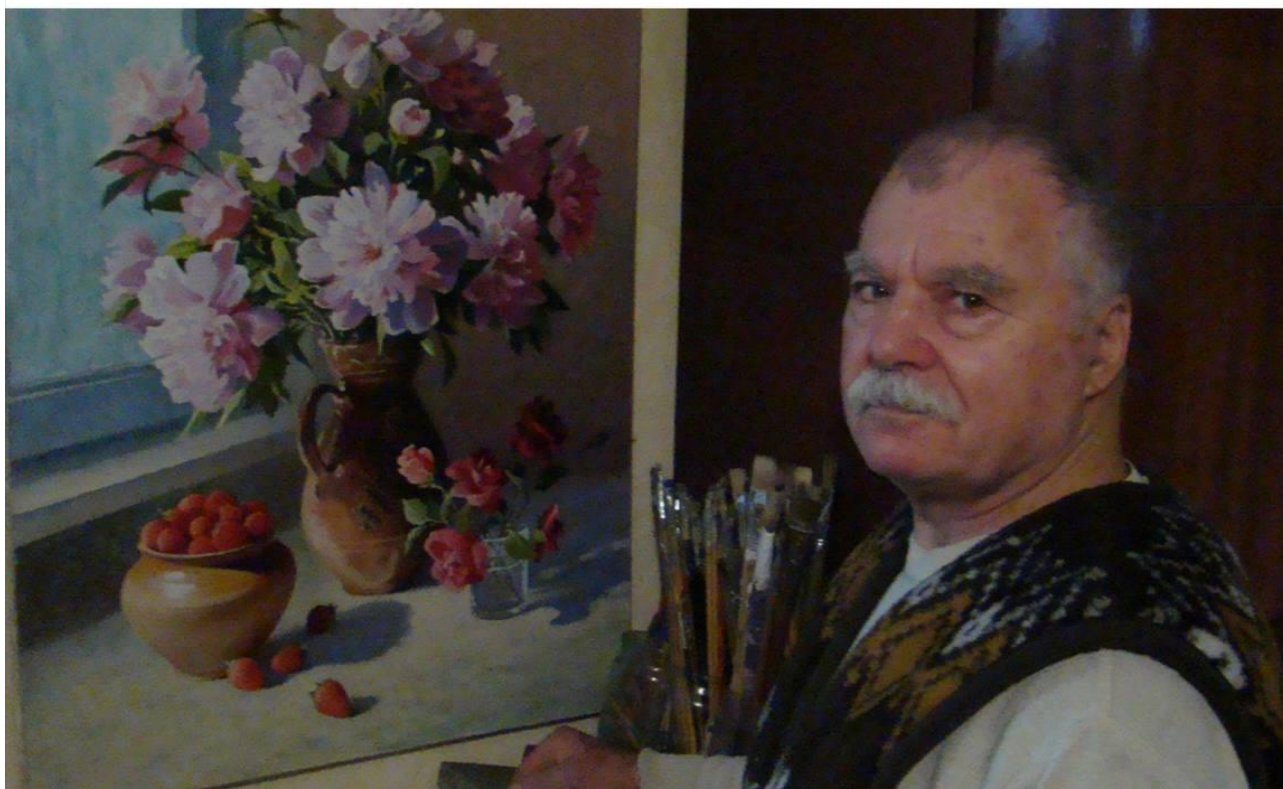
У Семиполках є озеро Сажалка місце, де ще збереглася неторкана природа. Зараз багато озер повисихали, навіть Багинський, який ніколи не очікував, що таке станеться, тепер повністю сухий, а я люблю саме ті місця, де ще лишилася вода і можна насолодитися природою. Тому Сажалка моє улюблене місце, я там буваю найчастіше.

На фото – Олег Михайлович Запорожець у майстерні.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

Про що ви мрієте?

Про що я мріяв... Це, мабуть, одне з найскладніших запитань. Мій старий вчитель колись сказав: «Хотілось би ще гавкнути». Колись, кілька років тому, коли фізично себе добре почував, у мене була думка розписати церкву, яка порожня всередині не всю, але частково. Також хотілося залишити щось у школі, де я навчався, створити картину для будинку культури або бібліотеки роботи, які могли б зберегтися для пам'яті. Це важливо, бо таким чином можна залишити слід для майбутніх поколінь і показати, що творчість і праця мають значення.

На фото – Олег Михайлович Запорожець з картиною.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

На фото – Семиполківський Будинок культури.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

СЕМИПОЛКИ ОЧИМА ТРЬОХ ПОКОЛІНЬ..

Авторка – Садуллаєва Діана

Є села, які живуть лише на картах, а є такі, що дихають у серці кожного, хто хоч раз пройшов їхніми вулицями, чув спів з відчинених вікон та відчув запах свіжоспеченого хліба з бабусиної печі. Семиполки саме таке село. Це більше ніж географічна точка, це жива пам'ять, традиція, що передається з вуст в уста, майбутнє, яке народжується тут і зараз. У кожному поколінні своя історія про рідне село. Молодь дивиться вперед, шукаючи нові горизонти, але не забуває коріння. Середнє покоління: працює, будує, зберігає. Старші несуть у собі скарбницю спогадів, мудрості й традицій, без яких село втратило б свою душу. Ми зібрали три історії. Три голоси. Три погляди на одне й те саме місце.

БЛІЦ-ОПИТУВАННЯ

ПАМ'ЯТЬ

БЕЗПАЛИЙ ВАДИМ ВІКТОРОВИЧ

На фото – Безпалий Вадим Вікторович.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана.

ЗНАЙОМСТВО

У селі Семиполки, серед тихих вулиць і знайомих облич, живе юнак на ім'я Вадим. Йому двадцять років, і його життя вже встигло поєднати кілька міст і кілька шляхів. Три роки він провів у Дніпрі, де навчався в училищі й здобував освіту за спеціальністю «Монтажник гіпсокартонних конструкцій. Столяр будівельний». Тепер його дорога веде до Чернігова, де він опановує спеціальність інженера за напрямком деревообробки та меблевих технологій професію, що вимагає терпіння, точності й любові до матеріалу.

На фото зображений Безпалий Вадим Вікторович.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

БЛІЦ-ОПИТУВАННЯ

ПАМ'ЯТЬ

Вадим належить до тих людей, які знаходять красу в простому. Його можна зустріти в кав'ярні з чашкою кави та шматочком чізкейку, на Хрещатику серед вечірніх вогнів, у музеї чи на виставці в Українському домі. Він любить книжки, бо вони відкривають нові світи, і відеоігри, бо вони дарують відчуття пригоди. У рідному селі його улюбленим місцем є бібліотека, де з'являються нові видання улюблених авторів. Його хобі це постійні спроби й експерименти. Колись він зшив сумку для інструментів у гуртожитку, захоплювався малюванням скетчів, хоча фарби залишалися для нього ще тим викликом. Та найцінніші спогади Вадима це вечірні прогулянки з друзями, коли село затихає, а розмови й сміх стають особливими моментами близькості. Філософія стоїцизму приваблює його своєю простотою й силою. Він не шукає гучних девізів, бо вважає їх штучними. Його життєва позиція знаходить сенс у дрібницях і залишатися стійким, навіть коли світ змінюється. У цьому й полягає його особлива риса: вміння бачити цінність у буденному, перетворюючи прості моменти на справжні скарби пам'яті.

На фото зображений Безпалий Вадим Вікторович.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

Як почалася Ваша історія в селі Семиполки? Що привело Вас саме сюди?

Моя історія в селі Семиполки почалася від самого народження, я тутешній, виріс серед цих країв і відчуваю їх як рідний дім. Моя мама родом із Дніпропетровської області, а тато місцевий. Вони познайомилися й залишилися тут, хоча подробиці їхньої зустрічі я ніколи детально не розпитував. Тож можна сказати, що мене сюди нічого не «привело».

Який найяскравіший спогад у Вас пов'язаний із цим селом?

Найяскравішим спогадом, який у мене пов'язаний із селом Семиполки, стала участь у шкільній олімпіаді з трудового навчання. Тоді ми мали зробити невеликий столик із фанери майже іграшковий, але для мене він був справжнім випробуванням. Вийшов він досить непоганий, і я здобув друге місце. Спершу це здавалося трохи сумним, адже перше місце означало б вихід на обласний рівень, але згодом я відчув радість: переможця тоді не було, тож друге місце стало своєрідним найкращим результатом. Пам'ятаю, що розділив його з учнем із іншої школи, і це теж додало відчуття спільності. Столик залишився у викладача трудового навчання можливо, й досі стоїть десь у майстерні як маленький слід моїх перших кроків у виборі майбутньої професії.

Які традиції Ви особливо цінуєте та зберігаєте й досі в своїй родині?

У нашій родині найбільше цінуються традиції взаємопідтримки. Щовечора ми обговорюємо, як минув день, ділимося труднощами й радощами. Особливо важливим для мене є момент, коли мама повертається з роботи: я завжди запитую, як пройшла її зміна, готую вечерю й намагаюся зробити цей час теплим і затишним. Часто купую їй невеликі смаколики, адже робота в неї нелегка, і такі дрібниці додають радості. Є й більш практичні традиції, пов'язані з життям у селі: восени ми разом прибираємо ділянку, а навесні готуємо її до нового сезону. Для мене це означає важкі хатні справи підготовку дров на зиму, косіння трави чи загібання листя. Це має свої корені: мій дід був лісником, і від нього залишилася традиція забезпечувати родину деревиною для опалення великого будинку. Такі моменти вечірні розмови з мамою чи спільна робота на подвір'ї зближують нас. Хоч ми й не завжди маємо багато часу разом через роботу та різні заняття, саме ці прості родинні звички створюють відчуття єдності й тепла.

БЛІЦ-ОПИТУВАННЯ

ПАМ'ЯТЬ

ЛАТИННІК ЄВГЕН ПЕТРОВИЧ

На фото – Латинник Євген Петрович.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана.

ЗНАЙОМСТВО

Євген Петрович прокидається разом із сонцем так було завжди, ще з дитинства в Калиті. Зараз, у сорок три, його руки знають вагу кожної коробки з трояндами, що відправляються з «Асканії Флори» в усі куточки України. Євген працює вантажником, його руки звикли до ваги, й до повторюваного ритму роботи. Кожен день починається рано й закінчується нічною втомою, але це чесна втома така, що змивається водою з обличчя й залишає після себе спокій. Тепер його дім у Семіполках, і саме тут, серед знайомих стежок і сусідських огорож, він відчуває себе на своєму місці. Євген належить до тих людей, які знаходять радість у простому. Його можна зустріти на березі річки з вудкою в руках, коли поплавець ледь хитається на воді, а час ніби зупиняється. Можна побачити в лісі восени, коли він з відром шукає гриби: білі, лисички, підберезники й повертається щасливий додому.

На фото – Латинник Євген Петрович.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана.

Улюбленим місцем у Семиполках є кар'єр, куди він час від часу повертається: «Там вода прозора й холодна навіть у спеку, а краєвиди дарують відчуття простору й свободи завжди». Йому до душі вирощування овочів і фруктів на власній ділянці, там усе своїми руками від розсади до врожаю: яблука, груші, персики, помідори, огірки він вирощує із задоволенням і щедро ділиться із сусідами. Кошик овочів для бабусі, відро картоплі для дідуся. Це не обов'язок, а доброта його серця. Та найцінніші для нього моменти це тиша на природі, коли можна сісти на березі, дивитися на воду й нічого не чекати від світу. Філософія Євгена не потребує великих слів. Він не шукає гучних девізів, бо його життєва позиція закладена в кожному дні: «Тиша на природі для мене найкращі ліки від турбот». У цьому й полягає його особлива риса: вміння бачити цінність у буденному, перетворюючи щоденну працю, вечірній спокій і щедрість до ближніх на справжні скарби життя.

На фото зображений Латинник Євген Петрович.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана.

Як почалася Ваша історія в селі Семиполки? Що привело Вас саме сюди?

Моя історія в селі Семиполки почалась із кохання. Ми познайомилися з Іриною на роботі, поступово наші розмови й буденні моменти переросли в теплі стосунки. Коли я зрозумів, що це саме та жінка, з якою хочу будувати життя, я зробив їй пропозицію. Після весілля кохання привело мене до села Семиполки у наш спільний дім, де розпочалася нова, найважливіша сторінка мого життя!

Який найяскравіший спогад у Вас пов'язаний із цим селом?

Мій найтепліший спогад про Семиполки.... Коли ми вперше разом вийшли на наше подвір'я після переїзду. Було тихо, сонце тільки піднімалося, сусіди віталися через паркан, а в повітрі пахло свіжоскошеною травою. Тоді я вперше відчув, що це справді наше місце і наш дім.

Які традиції Ви особливо цінуєте та зберігаєте й досі в своїй родині?

У нашій родині особливе значення мають традиції, що дарують відчуття єдності та тепла. Найцінніші моменти це спільні вечери, коли вся сім'я збирається разом: ми завжди чекаємо один одного й не починаємо трапезу, доки всі не зберуться за столом. Ми любимо святкувати родинні свята у колі близьких, адже саме тоді відчувається справжня атмосфера дому. Ще нас об'єднують спільні вихідні поїздки, які дарують нові враження й можливість провести час разом поза буденністю.

ПАМ'ЯТЬ

ГУДИМ НАДІЯ ВАСИЛІВНА

На фото - Гудим Надія Василівна.
Авторка фотографії - Садуллаєва Діана

ЗНАЙОМСТВО

Надія Василівна сімдесят шести річна мешканка села Семиполки, жінка з сильними руками та ясным поглядом, яка прожила своє життя скромно й гідно, без зайвих слів і метушні. Народилася в селі Діброва Поліського району на Київщині, в родині колгоспників, де праця на землі була не вибором, а способом існування. Вийшовши заміж, переїхала до Семиполок, де народила двох дочок й залишилася тут назавжди, але це місце так і не стало її домом у найглибшому розумінні цього слова. Її перша професія вихователька у будинку дитини в Ворзелі, робота, яку вона любила всім серцем, віддаючи материнське тепло дітям, що потребували його найбільше. Коли постало питання про виховання власних дітей, Надія Василівна прийняла рішення, яке говорить про неї більше за будь-які характеристики: пішла працювати на цегельний завод.

На фото зображена Гудим Надія Василівна.
Авторка фотографії – Садуллаєва Діана

Не шукала легких шляхів й не чекала допомоги. Це був вибір сильної жінки, що не боялася важкої праці заради тих, кого любить. Міська квартира виявилася не для неї, бо Надія Василівна не уявляє життя: без городу, без квітів, без можливості торкатися землі руками. Зараз її найулюбленіше місце церква в Семиполках, саме тут вона відчуває гармонію: зустрічі з людьми, спів, а також тиша, що дарує простір для роздумів. Вона любить правду і не переносить брехні, відчуває нещирість інтуїтивно, як досвідчений садівник відчуває хворе дерево. Вона любить хороших людей, нещасних, обездолених всіх, хто потребує тепла, і обходить стороною хвалькуватих. Її життя це щось значно важливіше: історія про гідність, про вміння робити важкий вибір заради рідних, вірність собі. Надія Василівна жінка, яка залишає після себе тепло в серцях тих, кого торкнулася своєю щирістю.

Як почалася Ваша історія в селі Семиполки? Що привело Вас саме сюди?

Моя історія в Семиполках почалася після заміжжя: ми з чоловіком розписалися, оселилися тут, і саме в цьому селі народилися та виросли наші діти. Я жила для своєї родини, була поруч із малими, дбала про них і про наш дім, хоч би як важко було. Майбутнє з чоловіком не склалося, тому мені довелося самій тримати все на своїх плечах: я працювала і на цегельних заводах, і на фермах, робила все, аби прогодувати дітей, поставити їх на ноги й створити для них свій куточок тепла. Усе, що ми мали, було зроблене моїми власними руками. До Семиполок я переїхала з Ворзеля, де працювала у будинку дитини й де познайомилася зі своїм майбутнім чоловіком; після весілля ми почали тут наше спільне життя.

Який найяскравіший спогад у Вас пов'язаний із цим селом?

Найяскравіший спогад, пов'язаний із Семиполками, для мене це 1969 рік. Часи були нелегкі й бідні, усі жили скромно, без статків і розкоші, але саме тоді люди мали найбільше добрі серця й щиру людяність. Сусіди прийняли мене так тепло, ніби я була їм рідною: ідеш вулицею, а кожна зустріч наче промінь світла. «Добрий день, Надійко! Заходь, поговоримо». Ота простота й людяність, щирість у словах і відкритість у серцях це те, що залишилося найкращим спогадом. Саме такі люди й створювали справжню атмосферу села, яка й досі для мене найцінніша.

Які традиції Ви особливо цінуєте та зберігаєте й досі в своїй родині?

У нашій родині найбільше бережемо зимові традиції: Різдво, Новий рік, Водохреще. Саме ці свята для мене особливо дорогі, бо вони несуть у собі поліський дух: повагу до землі, до хліба, до всього, що має справжню цінність. Ми завжди відзначали ці дні щиро й по-особливому, і я добре пам'ятаю той справжній сенс свята, який сьогодні, на жаль, не всі вже зберігають. Саме для мене ці традиції найважливіші, бо вони тримають нашу родину разом і нагадують, ким ми є.

Відповідно до рішення №... (протокол №... від...) Національної ради України з питань телебачення й радіомовлення ідентифікатор друкованого медіа "Етнічна межа" - ...

Назва видання: "Етнічна межа"

Номер випуску: 1

Рік випуску: 2025

Видавець: Садуллаєва Діана Кенжаївна

Адреса редакції: с. Семиполки, вул. Привітна 11.

ИНН: ..

Головний редактор/коректор/ дизайнер: Садуллаєва Діана Кенжаївна

Технічний редактор: Садуллаєва Діана Кенжаївна

Періодичність випуску: 1 раз на рік

Тематика: журнал присвячений селу Семиполки

Мова: українська

Відомості про друкарню: ...

Тираж: 50 примірників

Папір: матовий

Інформація про передплату:

Ціна 1 випуску: 100 грн

Передплата за рік: 100 грн

Реквізити для оплати: Монобанк – 4878 2500 5367 0332

Правила розповсюдження: розповсюдження діє в бібліотеках, школі, місцевих магазинах, ярмарках, публічних презентаціях у будинку культури, а також у форматі електронної PDF-версії в інтернеті.

Індекс ISSN: ...

Усі матеріали, опубліковані в цьому журналі захищені авторським правом. Будь-яке використання матеріалів журналу, включаючи їх відтворення, поширення, переробку, переклад, без попереднього дозволу редакції заборонено.

Контакти видавництва: +380979252285

Пошта: ethnicborderproject@gmail.com

ЕТНІЧНА МЕЖА

© Садуллаєва Діана Кенжаївна 2025

Дозвіл на використання зображення Косенко Ніни Василівни

ДОЗВІЛ НА ВИКОРИСТАННЯ ЗОБРАЖЕННЯ ОСОБИ

Я, Косенко Ніна Василівна,

(ПІБ особи, зображення якої використовується)

даю свою добровільну згоду на фотографування мене та дозвіл на використання мого зображення у фотографіях, зроблених Садуллаєвою Діаною Кенжаївною.

Дозволяю безоплатно й безстроково використовувати фотографії з моїм зображенням у друкованому медіа «Етнічна межа» та розміщати їх на інтернет-ресурсах як частину контенту вищезазначеного медіа. Фотографії з моїм зображенням не повинні використовуватися в контекстах, що принижують мої честь, гідність, честь і гідність інших осіб або якимось іншим чином порушують українське законодавство.

19.11.25р.

(Дата)

Підпис: Ніна Косенко

(ПІБ)

Додаток Ж**Дозвіл на використання зображення Гудим Надії Василівни****ДОЗВІЛ НА ВИКОРИСТАННЯ ЗОБРАЖЕННЯ ОСОБИ**

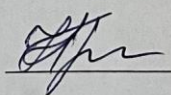
я, Гудим Надія Василівна
(ПІБ особи, зображення якої використовується)

даю свою добровільну згоду на фотографування мене та дозвіл на використання мого зображення у фотографіях, зроблених Садуллаєвою Діаною Кенжаївною.

Дозволяю безоплатно й безстроково використовувати фотографії з моїм зображенням у друкованому медіа «Етнічна межа» та розміщати їх на інтернет-ресурсах як частину контенту вищезазначеного медіа. Фотографії з моїм зображенням не повинні використовуватися в контекстах, що принижують мої честь, гідність, честь і гідність інших осіб або якимось іншим чином порушують українське законодавство.

05.12.25
(Дата)

Підпис:

Гудим Н.В.
(ПІБ)

Додаток 3

Дозвіл на використання зображення Скоби Наталії Василівни

ДОЗВІЛ НА ВИКОРИСТАННЯ ЗОБРАЖЕННЯ ОСОБИ

Я, Скоба Наталія Василівна,

(ПІБ особи, зображення якої використовується)

даю свою добровільну згоду на фотографування мене та дозвіл на використання мого зображення у фотографіях, зроблених Садуллаєвою Діаною Кенжаївною.

Дозволяю безоплатно й безстроково використовувати фотографії з моїм зображенням у друкованому медіа «Етнічна межа» та розміщати їх на інтернет-ресурсах як частину контенту вищезазначеного медіа. Фотографії з моїм зображенням не повинні використовуватися в контекстах, що принижують мої честь, гідність, честь і гідність інших осіб або якимось іншим чином порушують українське законодавство.

21. 11. 2025

(Дата)

Підпис: СкобаСкоба Н. В.

(ПІБ)

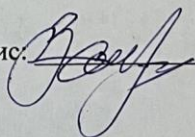
Додаток И**Дозвіл на використання зображення Запорожця Олега Михайловича****ДОЗВІЛ НА ВИКОРИСТАННЯ ЗОБРАЖЕННЯ ОСОБИ**

Я, Запорожець Олег Михайлович,
(ПІБ особи, зображення якої використовується)

даю свою добровільну згоду на фотографування мене та дозвіл на використання мого зображення у фотографіях, зроблених Садуллаєвою Діаною Кенжаївною.

Дозволяю безоплатно й безстроково використовувати фотографії з моїм зображенням у друкованому медіа «Етнічна межа» та розміщати їх на інтернет-ресурсах як частину контенту вищезазначеного медіа. Фотографії з моїм зображенням не повинні використовуватися в контекстах, що принижують мої честь, гідність, честь і гідність інших осіб або якимось іншим чином порушують українське законодавство.

22.11.2025
(Дата)

Підпис:

Запорожець О.М.
(ПІБ)

Додаток I

Дозвіл на використання зображення Латинніка Євгена Петровича

ДОЗВІЛ НА ВИКОРИСТАННЯ ЗОБРАЖЕННЯ ОСОБИ

Я, Латиннік Євген Петрович,

(ПІБ особи, зображення якої використовується)

даю свою добровільну згоду на фотографування мене та дозвіл на використання мого зображення у фотографіях, зроблених Садуллаєвою Діаною Кенжаївною.

Дозволяю безоплатно й безстроково використовувати фотографії з моїм зображенням у друкованому медіа «Етнічна межа» та розміщати їх на інтернет-ресурсах як частину контенту вищезазначеного медіа. Фотографії з моїм зображенням не повинні використовуватися в контекстах, що принижують мої честь, гідність, честь і гідність інших осіб або якимось іншим чином порушують українське законодавство.

04.12.25р

(Дата)

Підпис:

Латиннік Є. П.

(ПІБ)

Додаток І

Дозвіл на використання зображення Безпалого Вадима Вікторовича

ДОЗВІЛ НА ВИКОРИСТАННЯ ЗОБРАЖЕННЯ ОСОБИ

Я, Безпалый Вадим Вікторович,
(ПІБ особи, зображення якої використовується)

даю свою добровільну згоду на фотографування мене та дозвіл на використання мого зображення у фотографіях, зроблених Садуллаєвою Діаною Кенжаївною.

Дозволяю безоплатно й безстроково використовувати фотографії з моїм зображенням у друкованому медіа «Етнічна межа» та розміщати їх на інтернет-ресурсах як частину контенту вищезазначеного медіа. Фотографії з моїм зображенням не повинні використовуватися в контекстах, що принижують мої честь, гідність, честь і гідність інших осіб або якимось іншим чином порушують українське законодавство.

04.12.2025

(Дата)

Підпис: В.В. Безпалый

Безпалый В.В.
(ПІБ)

Додаток Й

Дозвіл на публікацію інтерв'ю Косенко Ніни Василівни

ДОЗВІЛ НА ПУБЛІКАЦІЮ ІНТЕРВ'Ю

я, Косенко Ніна Василівна, що
протиівано за адресою:
с. Селищівка вул. Т. Шевченка, 1, 4
 (ПІБ, адреса проживання)

добровільно надаю дозвіл здобувачці вищої освіти за спеціальністю «Журналістика» Садуллаєвій Діані Кенжаївні, яка навчається в Міжрегіональній Академії управління персоналом, на публікацію інтерв'ю, наданого 19 листопада 2025 року, у друкованому журналі «Етнічна межа» та на інтернет-ресурсах, а також на обробку та використання моїх персональних даних під час публікації інтерв'ю.

Цей дозвіл надається безстроково та без права на матеріальну компенсацію.

19.11.25
 (Дата)

Підпис: Н.В. Косенко Косенко Н.В.
 (ПІБ)

Додаток К

Дозвіл на публікацію інтерв'ю Гудим Надії Василівни

ДОЗВІЛ НА ПУБЛІКАЦІЮ ІНТЕРВ'Ю

я, Гудим Надія Василівна, що
проживає за адресою: с. Селечкари
вул. Привітна 13,

(ПІБ, адреса проживання)

добровільно надаю дозвіл здобувачці вищої освіти за спеціальністю «Журналістика» Садуллаєвій Діані Кенжаївні, яка навчається в Міжрегіональній Академії управління персоналом, на публікацію інтерв'ю, наданого мною 5 грудня, у друкованому журналі «Етнічна межа» та на інтернет-ресурсах, а також на обробку та використання моїх персональних даних під час публікації інтерв'ю.

Цей дозвіл надається безстроково та без права на матеріальну компенсацію.

05.12.25
(Дата)

Підпис:

[Підпис]

Гудим Н.В.
(ПІБ)

Дозвіл на публікацію інтерв'ю Скоби Наталії Василівни

ДОЗВІЛ НА ПУБЛІКАЦІЮ ІНТЕРВ'Ю

я, Скоба Наталіє Василівно,
що проживаю за адресою:
с. Селеполье вул. Озерна, 19,
(ПІБ, адреса проживання)

добровільно надаю дозвіл здобувачці вищої освіти за спеціальністю «Журналістика» Садуллаєвій Діані Кенжаївні, яка навчається в Міжрегіональній Академії управління персоналом, на публікацію інтерв'ю, наданого 21 листопада 2025 року, у друкованому журналі «Етнічна межа» та на інтернет-ресурсах, а також на обробку та використання моїх персональних даних під час публікації інтерв'ю.

Цей дозвіл надається безстроково та без права на матеріальну компенсацію.

21.11.2025
(Дата)

Підпис: Скоба

Скоба Н.В.
(ПІБ)

Додаток М

Дозвіл на публікацію інтерв'ю Запорожця Олега Михайловича

ДОЗВІЛ НА ПУБЛІКАЦІЮ ІНТЕРВ'Ю

я, Запорожець Олег Михайлович,
що проживає за адресою: с. Селищанки
вул. Уланівка, 7

(ПІБ, адреса проживання)

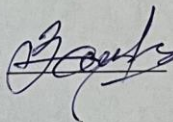
добровільно надаю дозвіл здобувачці вищої освіти за спеціальністю «Журналістика» Садуллаєвій Діані Кенжаївні, яка навчається в Міжрегіональній Академії управління персоналом, на публікацію інтерв'ю, наданого 22 листопада 2025 року, у друкованому журналі «Етнічна межа» та на інтернет-ресурсах, а також на обробку та використання моїх персональних даних під час публікації інтерв'ю.

Цей дозвіл надається безстроково та без права на матеріальну компенсацію.

22.11.2025

(Дата)

Підпис:

Запорожець О.М.

(ПІБ)

Додаток Н**Дозвіл на публікацію інтерв'ю Латинніка Євгена Петровича****ДОЗВІЛ НА ПУБЛІКАЦІЮ ІНТЕРВ'Ю**

Я, Латиннік Євген Петрович, що проживаю
за адресою: с. Семиполки вул. Привітка, 11.

(ПІБ, адреса проживання)

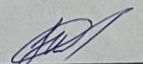
добровільно надаю дозвіл здобувачці вищої освіти за спеціальністю «Журналістика» Садуллаєвій Діані Кенжаївні, яка навчається в Міжрегіональній Академії управління персоналом, на публікацію інтерв'ю, наданого 4 грудня 2025 року, у друкованому журналі «Етнічна межа» та на інтернет-ресурсах, а також на обробку та використання моїх персональних даних під час публікації інтерв'ю.

Цей дозвіл надається безстроково та без права на матеріальну компенсацію.

04.12.25р

(Дата)

Підпис:

Латиннік Є.П.

(ПІБ)

Додаток О

Дозвіл на публікацію інтерв'ю Безпалого Вадима Вікторовича

ДОЗВІЛ НА ПУБЛІКАЦІЮ ІНТЕРВ'Ю

Я, Григорій Вадим Вікторович, що проживаю
за адресою: с. Селищеня вул. Шкільна 9

(ПІБ, адреса проживання)

добровільно надаю дозвіл здобувачці вищої освіти за спеціальністю «Журналістика» Садуллаєвій Діані Кенжаївні, яка навчається в Міжрегіональній Академії управління персоналом, на публікацію інтерв'ю, наданого 4 грудня 2025 року, у друкованому журналі «Етнічна межа» та на інтернет-ресурсах, а також на обробку та використання моїх персональних даних під час публікації інтерв'ю.

Цей дозвіл надається безстроково та без права на матеріальну компенсацію.

04.12.2025

(Дата)

Підпис: ВГ

Григорій В.В.

(ПІБ)